

Irma Tikkanen, Maija-Leena Kempfi, Riitta Metsänen, Anne Vodhanel

Markkinaselvitys Suomessa asuvien maahanmuuttajien koulutustarpeista neljän ammattikorkeakoulun toimialoilla pääkaupunkiseudulla

Hera Competence -hanke

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Julkaisusarja
B • 47

Irma Tikkanen, Maija-Leena Kemppi, Riitta Metsänen, Anne Vodhanel

**Markkinaselvitys Suomessa asuvien
maahanmuuttajien koulutustarpeista neljän
ammattikorkeakoulun toimialoilla
pääkaupunkiseudulla**

Hera Competence -hanke

Copyright © tekijät
ja Laurea-ammattikorkeakoulu

Kannen kuva: iStockPhoto

ISSN 1458 7238
ISBN 978-951-799-256-5 (nid.)
ISBN 978-951-799-257-2 (PDF)

Edita Prima Oy, Helsinki 2011

Sisällys

Tiivistelmä.....	6
Abstract.....	7
1 Johdanto.....	8
1.1 Hera Competence -markkinaselvitys, tausta ja osallistajat.....	8
1.2 Hera Competence -markkinaselvityksen tavoitteet.....	8
1.3 Keskeiset käsitteet.....	8
1.4 Näkökulmat: maahanmuuttajat, työnantajat, ammattikorkeakoulut, tukiorganisaatiot	9
2 Maahanmuuttajat Suomessa.....	11
2.1 Maahanmuuttajat kansalaisuuden mukaan.....	11
2.2 Maahanmuuttajat asuinpaikan mukaan	13
2.3 Maahanmuuttajien koulutus	15
2.4 Maahanmuuttajien työllistyminen.....	17
2.5 Maahanmuuttajien yleisimmät ammattiryhmät 1994 ja 2003.....	18
3 Empiirisen aineiston hankinta ja analysointi.....	21
3.1 E-kyselylomakkeen ja teemahaastattelurungon laadinta.....	21
3.2 Empiirisen aineiston hankinta.....	22
3.3 Empiirisen aineiston analysointi	22
3.4 E-lomakkeella hankitun empiirisen aineiston vastaajien taustatiedot.....	23
3.5 Tulosten luotettavuus ja pätevyys	26
4 Empiiriset tulokset: Maahanmuuttajien koulutustarpeet ammattikorkeakouluittain.....	27
4.1 Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK).....	27
4.2 Lahden ammattikorkeakoulu (Lamk)	28
4.3 Laurea-ammattikorkeakoulu (Laurea)	29
4.4 Metropolia Ammattikorkeakoulu (Metropolia)	30
5 Eri toimijoiden näkemyksiä: Tutkimustuloksia ja teemahaastatteluja.....	32
5.1 Työvoiman kysyntä ja tarjonta: Uudenmaan ELY-keskus	32
5.2 Työvoiman tarve Helsingin seudulla: Koulutus & Työvoima, Helsingin seutu 2020 -tutkimus	33
5.3 Elinkeinoelämän keskusliitto EK	34
5.4 Yrittäjyys: Suomen Yrittäjät ry	34
5.5 Päijät-Hämeen liitto: Maahanmuuttopoliittinen ohjelma	34
5.6 Tuki- ja ohjauspalveluja tarjoavat organisaatiot	35

6	Yhteenveto: Maahanmuuttaja-taustaiset opiskelijat ja hakijat neljässä eri ammattikorkeakoulussa pääkaupunkiseudulla.....	37
6.1	Nykyiset opiskelijat ja hakijat ammattikorkeakouluittain vuosina 2009 ja 2010.....	37
6.2	Koulutustarpeet: Englanninkieliset koulutusohjelmat	37
6.3	Koulutustarpeet: Suomenkieliset koulutusohjelmat	38
6.4	Koulutustarpeet: Nuorten koulutusohjelmat	39
6.5	Koulutustarpeet: Aikuisten koulutusohjelmat	39
6.6	Koulutustarpeet: Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot	39
6.7	Valmistuneet ammattikorkeakouluittain vuonna 2009	40
7	Yhteenveto tuloksista.....	41
8	Toimenpide-ehdotukset ammattikorkeakouluille	43
9	Pohdinta.....	45
	Lähteet.....	46
	Liitteet	50

Kirjoittajat

Irma Tikkanen

KTT, dosentti, yliopettaja
Laurea-ammattikorkeakoulu

Riitta Metsänen

FT, yliopettaja
Hämeen ammattikorkeakoulu

Maija-Leena Kemppi

FM, tiimivastaava
Koulutuskeskus Salpaus/
Päijät-Hämeen koulutus konserni/
Lahden ammattikorkeakoulu

Anne Vodhanel

KM, viestintäsuunnittelija
Metropolia Ammattikorkeakoulu

Asiasanat – Keywords

ammattikorkeakoulu
koulutustarve
maahanmuuttaja
pääkaupunkiseutu
education
immigrant
metropolitan region
university of applied sciences

Esipuhe

Hera Competence –markkinaselvitys pohjautuu Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK), Lahden ammattikorkeakoulun (Lamk), Laurea-ammattikorkeakoulun (Laurea) ja Metropolia Ammattikorkeakoulun (Metropolia) kesken 29.1.2010 solmittuun sopimukseen Hera Competence – hankkeen toteuttamisesta.

Hera Competence –markkinaselvitys on osa opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) rahoittamaa HERA Competence –hanketta. OKM:n lisäksi hanketta rahoittavat em. ammattikorkeakoulut. HERA Competencen tavoitteena on edistää maahanmuuttajien pääsyä korkeakoulutukseen Helsingin laajalla metropolialueella.

Markkinaselvityksen toteuttamisessa mukana olivat seuraavat henkilöt:

- Yliopettaja, KTT Irma Tikkanen, Laurea-ammattikorkeakoulu (projektipäällikkö)
- Tiimivastaava Maija-Leena Kemppi, Lahden ammattikorkeakoulu/Koulutuskeskus Salpaus/Päijät-Hämeen koulutus konserni
- Yliopettaja Riitta Metsänen, Hämeen ammattikorkeakoulu
- Viestintäsuunnittelija Anne Vodhanel, Metropolia Ammattikorkeakoulu
- Projektipäällikkö Kati Isoaho, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Hera Competence -hanke (hankevastaava)

Hera Competence -markkinaselvityksen tavoitteena oli selvittää neljän eri ammattikorkeakoulun alueella Suomessa asuvien maahanmuuttajien koulutustarvetta ammattikorkeakoulujen toimialoilla pääkaupunkiseudulla. Saatujen tulosten pohjalta esitetään toimenpide-ehdotuksia, miten voitaisiin edistää maahanmuuttajien koulutukseen hakeutumista, sisäänpääsyä, opintojen etenemistä ja työllistymistä.

Lämmin kiitos kaikille markkinaselvityksen laadintaan osallistuneille tahoille ja rahoittajille.

Espoossa, 26.9.2011

Irma Tikkanen
Markkinaselvityksen projektipäällikkö
Yliopettaja, KTT, dosentti
Laurea-ammattikorkeakoulu

Tiivistelmä

Hera Competence -markkinaselvityksen tarkoituksena oli etsiä vastauksia seuraavaan pääongelmaan ”Minkälainen on neljän eri ammattikorkeakoulun alueella Suomessa asuvien maahanmuuttajien koulutustarve ammattikorkeakoulujen toimialoilla pääkaupunkiseudulla?”. Markkinaselvityksessä oli neljä näkökulmaa: maahanmuuttajat, työnantajat, ammattikorkeakoulut ja tukiorganisaatiot.

Markkinaselvityksessä käytetty sekundaarinen aineisto koostui maahanmuuttajataustaisiin liittyvistä virallisista tilastoista ja eri organisaatioiden laatimista tutkimuksista. Primääriaineisto koostui e-kyselylomakkeella maahanmuuttajataustaisilta hankitusta aineistosta ja kahdesta tukiorganisaatioiden teemahaastattelusta. E-kyselylomakkeella hankittua empiiristä aineistoa analysoitiin jakaumien ja ristiintaulukoiden avulla.

Tuloksena esiteltiin neljän eri ammattikorkeakoulun osalta nykyisten maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrä (äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi) sekä hakijamäärät vuosina 2009 ja 2010 suomenkielisten, englanninkielisten, nuorten ja aikuisten koulutusohjelmien sekä ylempien ammattikorkeakoulututkintojen osalta. Lisäksi esiteltiin yhteenvetona tilastojen ja hankitun empiirisen aineiston perusteella tulokset valittujen näkökulmien osalta.

Johtopäätöksinä esiteltiin pohdittavaksi toimenpiteitä maahanmuuttajien ammattikorkeakoulutuksen kehittämiseksi. Toimenpide-ehdotukset liittyvät mm. maahanmuuttajakohderyhmiin; haku- ja valintamenettelyyn; koulutusohjelmiin; suomen kielen opetukseen; työharjoitteluun, aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen; aikuiskoulutukseen; avoimeen ammattikorkeakoulutukseen; tuki- ja ohjauspalveluihin; ja pedagogiikan opetukseen amk-opettajille.

Abstract

The purpose of the Hera Competence market analysis was to find answers to the following main research problem: "What kinds of educational needs do the immigrants living in the Helsinki Metropolitan Region have in the fields of study taught at Universities of Applied Sciences?". This question was viewed from four perspectives, namely immigrants; employers; Universities of Applied Sciences; and support organisations.

The secondary data for the market analysis was collected from official statistics with respect to immigrants and research reports conducted by various organisations. The primary empirical data were collected by e-questionnaire from immigrants and by a themed interview form from two persons representing two support organisations. The primary quantitative data were analysed using frequencies and cross tables.

The results were reported and classified according to the four Universities of Applied Sciences, including the current number of students with immigrant background (mother tongue other than Finnish or Swedish), and the number of applicants in 2009 and 2010 on Bachelor's degree programmes (Finnish and English; young and adults) and Master's degree programmes. Furthermore, a summary was made according to the selected viewpoints based on the obtained statistics and empirical data.

In the conclusion, various actions are recommended in order to develop education programmes for immigrants in Universities of Applied Sciences. The suggested actions are related to the immigrant segments; application and selection procedures; degree programmes; Finnish language; practical training; recognition of prior learning; adult education; education in the open university of applied sciences; support and tutor services; and pedagogical education for teachers in the universities of applied sciences.

1 Johdanto

1.1 Hera Competence -markkinaselvitys, tausta ja osallistajat

Tässä luvussa esitellään Hera Competence -markkinaselvityksen tausta, osallistajat, tavoitteet, keskeiset käsitteet ja näkökulmat.

HERA Competence –hankkeen tehtävänä on kehittää maahanmuuttajien mahdollisuuksia opiskella metropolialueen korkeakouluissa ja lisätä maahanmuuttajien tietoisuutta Helsingin metropolialueen korkeakoulujen tarjoamista mahdollisuuksista. HERA Competence –hankkeen tavoitteena on kehittää valmentavia opintoja, koulutusohjelmia, viestintää ja markkinointia sekä työharjoittelua korkeakoulujen yhteistyönä erityisesti maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden tarpeisiin. (Hera 2010.)

Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK), Lahden ammattikorkeakoulu (Lamk), Laurea-ammattikorkeakoulu (Laurea) ja Metropolia Ammattikorkeakoulu (Metropolia) ovat 29.1.2010 sopineet Hera Competence –hankkeen toteuttamisesta vuonna 2010. Sopimus sisältää kolme eri toimintoa: 1. Koulutustoiminto; 2. Markkinoinnin ja viestinnän toiminto; ja 3. Työharjoittelun ja työllistymisen toiminto.

Markkinoinnin ja viestinnän toiminto sisältää markkinaselvityksen tekemisen, josta vastaa Laurea-ammattikorkeakoulu. Hera Competence -markkinaselvitys toteutetaan vuosina 2010 – 2012. Markkinaselvityksen tekoa rahoittavat Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) ja siihen osallistuvat em. ammattikorkeakoulut.

1.2 Hera Competence -markkinaselvityksen tavoitteet

Laurea-ammattikorkeakoulun tehtävänä on markkinaselvityksen tekeminen edellä mainittujen neljän ammattikorkeakoulun alueilla Suomessa asuvien maahanmuuttajien koulutustarpeista ammattikorkeakoulujen toimialalla pääkaupunkiseudulla. Hämeen ammattikorkeakoulu osallistuu markkinaselvitykseen HAMK:n toimialueen osalta, Lahden ammattikorkeakoulu Hämeenlinnan ja Päijät-Hämeen seudun osalta, ja Metropolia Ammattikorkeakoulu osallistuu markkinaselvitykseen Metropolian toimialueen osalta.

Hera Competence -markkinaselvityksen tarkoituksena on etsiä vastauksia seuraavaan pääongelmaan:

- Minkälainen on neljän eri ammattikorkeakoulun alueella Suomessa asuvien maahanmuuttajien koulutustarve ammattikorkeakoulujen toimialoilla pääkaupunkiseudulla?

Tarkasteltavina toimialoina ovat kulttuuriala; yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala; luonnontieteiden ala; tekniikan ja liikenteen ala; luonnonvara- ja ympäristöala; terveys- ja liikunta-ala; ja matkailu-, ravitsemis- ja talousala. Em. toimialaluokitus on Opetushallituksen käyttämä.

1.3 Keskeiset käsitteet

Yleisessä kielenkäytössä maahanmuuttajiin liittyvä käsitteistö on moninainen: maahanmuuttaja, maahanmuuttajataustainen, ulkomaalainen, ulkomaalaistaustainen, ulkomaiden kansalainen.

Myös eri viranomaislähteissä, selvityksissä, tilastoissa ja vastaavissa lähteissä näitä käsitteitä käytetään eri tavoilla.

Yksi korkeakoulujen ongelmista maahanmuuttajakoulutuksen kehittämisessä on selkeiden kohderyhmätilastojen puuttuminen. Maahanmuuttajilla tarkoitetaan HERA Competence –hankkeessa sellaisia henkilöitä, jotka ovat tulleet aikuisina tai nuorina aikuisina Suomeen, ja joiden maahantulon syy on muu kuin koulutuspaikka Suomessa, ja jotka asuvat pysyväisluonteisesti Suomessa. Näin ollen korkeakoulujen ulkomaiset tutkinto-opiskelijat, jotka ovat ulkomailla asuessaan hakeutuneet suomalaiseen korkeakouluun opiskelijoiksi, eivät kuulu siihen maahanmuuttajien tai ulkomaalaisten ryhmään, joiden tukimuotoja hankkeessa kehitetään.

Yksittäisten henkilöiden määritelmät itsestään voivat poiketa virallisista määritelmistä. Osa virallisen määritelmän mukaisista maahanmuuttajista voi kokea itsensä suomalaisiksi jo lyhyen asumisajan jälkeen, kun taas osa säilyttää kansalaisuuden saatuaankin maahanmuuttajaidentiteetin. Kyselytutkimuksissa on siis aina huomioitava vastaajien henkilökohtaisen identiteetin vaikutus vastauksiin.

Lain kotoutumisen edistämisestä (30.12.2010/1386) 3 §:n 1 momentin 3 kappaleen mukaan maahanmuuttajalla tarkoitetaan ”Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty oleskelukortti”. Laissa määritellyn maahanmuuttaja-käsitteen ulkopuolelle jää siten ulkomaalainen, jolle olisi myönnetty viisumi Suomeen tai joka oleskelee Suomessa viisumivapaasti sekä kansainvälistä suojelua hakevat ja ensimmäistä oleskelulupaa hakevat henkilöt ennen oleskeluluvan myöntämistä.

Ulkomaalaislaki 30.4.2004/301 puolestaan luokittelee maahanmuuttajat eri statusryhmiin: ulkomaalainen, joka ei ole Suomen kansalainen; unionin kansalainen ja häneen rinnastettava; kolmannen maan kansalainen; oleskelulupa ulkomaalaiselle; pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskelulupa; työntekijän oleskelulupa; elinkeinonharjoittajan oleskelulupa; pakolainen; toissijainen suojeluasema; kansainvälisen suojelun mukainen pakolaisasema; turvapaikalla myönnetty oleskelulupa; ja perheenkokoaja.

Tässä selvityksessä käytetään maahanmuuttajiin liittyviä eri käsitteitä rinnakkain lähteestä riippuen.

1.4 Näkökulmat: maahanmuuttajat, työnantajat, ammattikorkeakoulut, tukiorganisaatiot

Hera Competence –markkinaselvityksessä maahanmuuttajien koulutustarvetta tarkastellaan eri näkökulmista. Maahanmuuttajien näkökulma liittyy heidän omiin koulutustarpeisiin ja -haluihin. Koulutustarvetta ja -haluja tarkastellaan analysoimalla kunkin neljän ammattikorkeakoulun nykyisten maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määriä koulutusohjelmittain sekä maahanmuuttajataustaisten hakijoiden määriä vuosina 2009 ja 2010 koulutusohjelmittain. Valmistuneiden määrät vuonna 2009 kuvataan ammattikorkeakouluittain ja ryhmittäin (nuoret, aikuiset, ylemmät tutkinnot). E-lomakkeella hankittava määrällinen aineisto kuvaa suuntaa-antavasti maahanmuuttajien toiveita koulutusohjelmittain eri ammattikorkeakouluittain. Lisäksi nykyisten maahanmuuttajien määriä ja koulutusta tarkastellaan virallisten tilastojen valossa.

Työnantajien näkökulma liittyy maahanmuuttajien työllistämiseen ja tarvittavaan osaamiseen eri toimialoilla. Nykyisten maahanmuuttajien työllistymistä ja työllistymisen esteitä kuvataan virallisten tilastojen ja aiempien tutkimusten avulla.

Ammattikorkeakoulujen näkökulmaa edustavat neljän eri ammattikorkeakoulun tarjoamat koulutusohjelmat ja maahanmuuttajien hakeutuminen niihin. Maahanmuuttajat nykyisinä opiskelijoina ja

heidän hakeutumisensa eri koulutusohjelmiin kuvaavat nykyistä tarjontaa ja kiinnostusta niihin. Koska hakijoita on tarjottavia opiskelupaikkoja enemmän, empiirinen määrällinen aineisto antaa suuntaa-antavasti vastauksen, missä koulutusohjelmissä saattaisi ehkä olla tarvetta lisätä tarjontaa.

Tuki- ja ohjauspalveluja tarjoavien organisaatioiden näkökulma edustaa maahanmuuttajille suunnattuja palveluja ja ammattikorkeakoulutasoisen koulutuksen tarpeen esillenseminen em. palveluja tarjottaessa. Laadullinen teemahaastatteluaineisto antaa pohjaa tälle näkökulmalle.

2 Maahanmuuttajat Suomessa

Tässä luvussa tarkastellaan maahanmuuttajien määrää, kansalaisuutta, asuinpaikkaa, koulutusta ja työllistymistä Suomessa. Esitettyjen tilastotietojen vertailtavuutta vaikeuttaa se, että käytetyt tilastoaineistot ovat eri vuosilta.

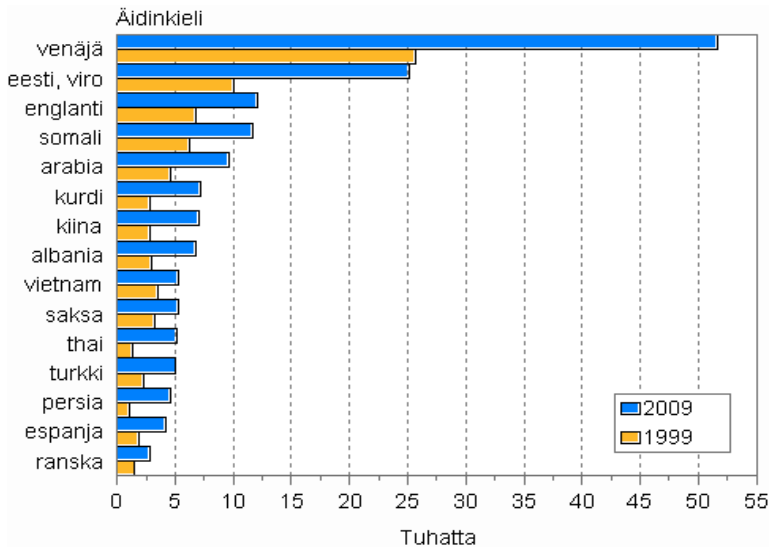
2.1 Maahanmuuttajat kansalaisuuden mukaan

Suomessa asui vakinaisesti vuoden 2010 lopussa 5 375 276 henkilöä, joista Suomen kansalaisia oli 5 207 322 eli 96,9 prosenttia väestöstä ja 167 954 ulkomaisten kansalaista eli 3,1 prosenttia väestöstä. Ulkomaisten kansalaisten määrä lisääntyi vuoden 2010 aikana 12 249 henkilöllä. Suurimmat ulkomaalaisten ryhmät olivat Viron (29 080 henkilöä), Venäjän (28 426 henkilöä), Ruotsin (8 510 henkilöä) ja Somalian (6 593 henkilöä) kansalaiset. Taulukosta 1 ilmenevät suurimpien ulkomaalaisryhmien osuudet. (Tilastokeskus 2011a.)

Maa, jonka kansalaisuus	2010	%	Vuosimuutos, %
Viro	29 080	17,3	14,0
Venäjä	28 426	16,9	0,8
Ruotsi	8 510	5,1	0,0
Somalia	6 593	3,9	18,4
Kiina	5 559	3,3	7,3
Irak	5 024	3,0	26,3
Thaimaa	5 021	3,0	11,7
Turkki	3 973	2,4	4,3
Saksa	3 715	2,2	2,4
Intia	3 468	2,1	9,5
Muut	68 585	40,8	7,8
Yhteensä	167 954	100	7,9

Taulukko 1: Ulkomaisten kansalaisten Suomessa vuonna 2010 (Tilastokeskus 2011a)

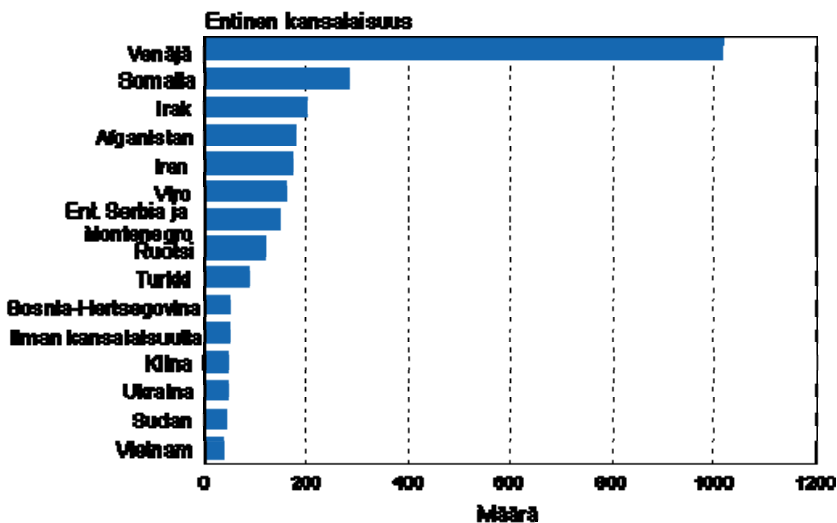
Ulkomaalaisten määrä Suomessa on lisääntynyt tasaisesti. Kasvu on ollut voimakkainta vuosina 2006–2009. Suurimmat vieraskieliset ryhmät Suomessa vuosina 1999 ja 2009 ilmenevät kuviosta 1.

Kuvio 1: Suurimmat vieraskieliset ryhmät 1999 ja 2009 (Tilastokeskus 2010b)

Kaikkien vieraskielisten ryhmien määrät ovat enemmän kuin kaksinkertaistuneet kymmenessä vuodessa. Suurimmat vieraskieliset ryhmät Suomessa ovat venäjää ja eestiä/virola puhuvia. Seuraavina ovat englantia, somaliaa ja arabiaa puhuvia. EU-maiden kieliä puhuvat (saksa, espanja, ranska) ovat vähemmistönä (Kuvio 1).

Suomen kansalaisuuden saaneet entisen kansalaisuuden mukaan vuonna 2009 on kuvattu kuviossa 2.

Kuvio 2: Suomen kansalaisuuden saaneet entisen kansalaisuuden mukaan 2009 (Tilastokeskus 2010c)

Vuonna 2009 Suomen kansalaisuuden sai 3 413 henkilöä. Heistä 1 026 oli Venäjän kansalaisia, 290 Somalian kansalaisia, 207 Irakin kansalaisia ja 186 Afganistanin kansalaisia. Muita suurimpia Suomen

kansalaisuuden saaneita olivat Iranin (180), Viron (166), Entisen Serbia ja Montenegron (154), Ruotsin (126), Turkin (94), Bosnia ja Hertsegovinan (56) ja muiden maiden (928) kansalaiset. (Tilastokeskus 2010e.) Kansalaisuuden saaneista ikäryhmään 0 – 19 vuotta kuului 38,3 prosenttia, ikäryhmään 20 – 29 vuotta 15,9 prosenttia, ikäryhmään 30 – 49 vuotta 35,6 prosenttia ja 50 ja enemmän 10,3 prosenttia. (Tilastokeskus 2010d.) Ammattikorkeakouluopintoihin iältään sopivia ovat lähinnä ikäryhmään 20 – 29 kuuluvat, joita oli määrällisesti 544 henkilöä.

2.2 Maahanmuuttajat asuinpaikan mukaan

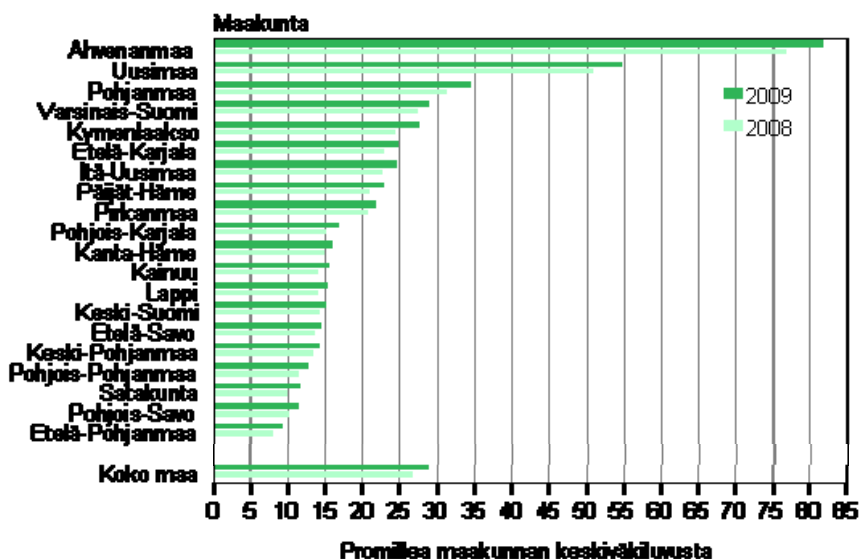
Taulukosta 2 ilmenee ulkomaalaisten määrä ja osuus maakunnittain vuonna 2009.

Maakunta	Suomalaiset	Ulkomaan kansalaiset	Yhteensä	Ulkomaalaisten osuus, %
Uusimaa	1 345 623	77 953	1 423 576	5,5
Itä-Uusimaa	91 641	2 325	93 966	2,5
Varsinais-Suomi	449 434	13 480	462 914	2,9
Satakunta	224 689	2 697	227 386	1,2
Kanta-Häme	171 042	2 786	173 828	1,6
Pirkanmaa	473 786	10 650	484 436	2,2
Päijät-Häme	196 630	4 640	201 270	2,3
Kymenlaakso	177 532	5 085	182 617	2,8
Etelä-Karjala	130 646	3 373	134 019	2,5
Etelä-Savo	153 273	2 295	155 568	1,5
Pohjois-Savo	245 297	2 885	248 182	1,2
Pohjois-Karjala	163 144	2 818	165 962	1,7
Keski-Suomi	268 582	4 202	272 784	1,5
Etelä-Pohjanmaa	191 686	1 838	193 524	0,9
Pohjanmaa	170 886	6 152	177 038	3,5
Keski-Pohjanmaa	67 143	988	68 131	1,4
Pohjois-Pohjanmaa	387 052	5 058	392 110	1,3
Kainuu	81 319	1 315	82 634	1,6
Lappi	180 848	2 900	183 748	1,6
Ahvenanmaa	25 469	2 265	27 734	8,2
Yhteensä	5 195 722	155 705	5 351 427	2,9

Taulukko 2: Ulkomaalaisten määrä ja osuus maakunnittain 2009 (Tilastokeskus 2011b)

Taulukon 2 mukaan neljän ammattikorkeakoulun eli HAMK:in (Kanta-Häme), Lamk:in (Päijät-Häme), Laurea ja Metropolian (Uusimaa ja entinen Itä-Uusimaa) toimialueilla ulkomaalaisia on 87 704 henkilöä eli n. 56 prosenttia kaikista ulkomaalaisista vuonna 2009. Ulkomaan kansalaiset maakunnittain vuosina 2008 ja 2009 on esitetty kuviossa 3.

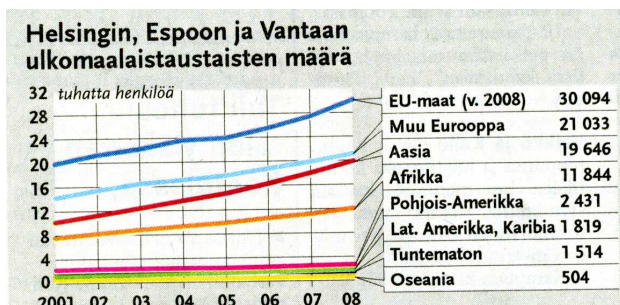

Kuvio 3: Ulkomaisten kansalaisten maakunnittain 2008 ja 2009, promillea maakunnan keskiluvusta (Tilastokeskus 2010f)

Suhteellisesti eniten ulkomaisten kansalaisia asuu Ahvenanmaalla ja toiseksi eniten Uudellamaalla mitattuna promilleina maakunnan keskiluvusta (Kuvio 3).

Puolet ulkomaisten kansalaisista asuu Uudellamaalla. Ulkomaalaiset keskittyvät nimenomaan Helsinkiin. Helsingissä asuu 26,8 prosenttia kaikista Suomessa asuvista ulkomaisten kansalaisista ja asukasluvusta heitä on 7,2 prosenttia. Espoossa ulkomaalaisia on 6,3 prosenttia, Vantaalla 6,0 prosenttia ja Turussa 4,7 prosenttia asukasluvusta. Ahvenanmaalla on suhteellisesti eniten ulkomaisten kansalaisia (8,2 %). Heistä 51 prosenttia on Ruotsin kansalaisia. (Tilastokeskus 2010f.)

Ulkomaalaisten määrä Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla on esitetty kuviossa 4.

Kuvio 4: Ulkomaalaisten määrä Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla (HS 2009)

Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla asuu yhteensä lähes 90 000 ulkomaalaistaustaista henkilöä. Kolmen viime vuoden aikana heidän määränsä on kasvanut neljänneksen. (HS 2009.) Ulkomaalaisten määrä on

tasaisesti lisääntynyt 2000-luvulla. Eniten oli EU-maiden kansalaisia, toiseksi eniten oli muiden Euroopan maiden kansalaisia ja kolmanneksi eniten oli Aasian maiden kansalaisia. (Kuvio 4)

Suurimmat ulkomaalaisryhmät pääkaupunkiseudulla ovat Venäjän/entisen Neuvostoliiton kansalaiset (16 162), Viron kansalaiset (11 250), Ruotsin kansalaiset (6 469) ja Somalian kansalaiset (5 512). Suomen kansalaisuuden saaneet entiset Somalian kansalaiset ovat Suomen kansalaisia, joten käytännössä somalialaistaustaisia on em. määrää enemmän. Virolaisten määrä on kasvanut kaikkein eniten. (HS 2009.)

Valtioneuvoston selonteko metropolipolitiikasta (2010) -julkaisun mukaan vuonna 2008 Espoon, Helsingin ja Vantaan alueella asuin noin 44 prosenttia koko maan ulkomaalaisväestöstä ja noin 86 prosenttia Uudenmaan ulkomaalaisväestöstä.

Ulkomaalaistaustaisten henkilöiden asuminen keskittyy alueille, joilla on runsaasti kaupungin vuokra-asuntoja ja muuta sosiaalista vuokra-asumista. Yksin asuvista maahanmuuttajataustaisistakin lähes puolet asuu valtion tukemissa vuokra-asunnoissa. Mitä isompi perhe, sitä useammin kotina on sosiaalisesti tuettu vuokra-asunto. Helsingissä tällaisia alueita ovat Itä- ja Koillis-Helsinki, Vantaalla Hakunila. Länsimaista tulleet asuvat muita useammin omistusasunnossa ja Helsingin kantakaupungissa. Venäjän, viron ja somalinkielisistä helsinkiläisistä kolmasosa asuu kaupungin itäosissa. (HS 2009.)

Tällä hetkellä merkittävä osa maahanmuuttajapalveluiden asiakkaista on vailla vakituista asuntoa: Helsingissä asunnottomien määrä on noin 60 prosenttia maahanmuuttaja-asiakkaista, Espoossa noin 40 prosenttia ja Vantaalla noin 50 prosenttia. Vakituisen asunnon puute tarkoittaa kaupunkien mukaan poste restante – osoitetta tai tuttavien/sukulaisten luona järjestettyä majoitusta. (Valtioneuvosto 2010.)

2.3 Maahanmuuttajien koulutus

Suomalaisilla on ulkomaiden kansalaisia korkeampi yleinen koulutustaso (Taulukko 3). Ulkomaiden kansalaisista jopa 62 prosentilla oli vain perusasteen koulutus, kun se suomalaisista oli 34,5 prosentilla. Ero on lähes päinvastainen keskiasteen koulutuksen saaneiden joukossa. Ulkomaiden kansalaisissa on myös korkean asteen koulutuksen saaneita. Tilastokeskuksen tutkintorekisterissä ei kuitenkaan ole täysin kattavia tietoja Suomeen muuttaneiden ulkomailta suoritetuista tutkinnoista. Monista kansalaisuusryhmistä alin koulutusaste on 60–70 prosentilla.

Koulutusaste	Suomalaiset (Vuosi 2009) %	Ulkomaalaiset (Vuosi 2005) %
Perusaste	34,5	62
Keskiaste	33,9	21
Korkea-aste	31,6	17
Yhteensä	100	100

Taulukko 3: Työikäiset suomalaiset (vuonna 2009) ja ulkomaiden kansalaiset (vuonna 2005) koulutustason mukaan (Tilastokeskus 2010; Tilastokeskus 2007, 30)

Maahanmuuttajissa on kuitenkin paljon koulutettuja henkilöitä. Esimerkiksi venäläisistä reilulla neljänneksellä on keskiasteen koulutus, samoin korkea-asteen koulutus on joka neljänellä. Pakolaisina tulleet poikkeavat selvästi muista maahanmuuttajista, sillä heillä on selvästi vähiten toisen tai korkea-asteen tutkintoja. (Tilastokeskus 2007, 30.) Osa pakolaisista on tullut maista, joiden koulutusjärjestelmä poikkeaa länsimaisesta koulutusjärjestelmästä, mikä vaikeuttaa vertailua (Kangasharju ym. 2003, 15). Perusasteen koulutuksen omaavilla maahanmuuttajilla ei välttämättä kuitenkaan ole suomalaista peruskoulutusta vastaavaa koulutusta eri maiden koulutusjärjestelmistä ja –tasosta johtuen.

Suomessa asuvista ulkomaan kansalaisista vuosituhannen vaihteessa noin 12 prosenttia oli opiskelijoina, kun taas suomalaisista oli noin 10 prosenttia opiskelijoina. Tulos viittaisi siihen, että melko suuresta korkeasti koulutettujen määrästä huolimatta ulkomaan kansalaiset aiheuttavat kustannuksia koulutusjärjestelmällemme. (Kangasharju ym. 2003, 16.) Vuonna 2005 Suomessa asuvista ulkomaan kansalaisista opiskelijoita ja koululaisia oli yhteensä 11 743 eli noin 10 prosenttia. Vastaavasti suomalaisista opiskelijoita ja koululaisia oli 8 prosenttia. (Tilastokeskus 2007, 23.)

Taulukossa 4 esitetään ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä ammattikorkeakoulussa koulutusaloittain vuonna 2007.

Koulutusala	Ammattikorkeakoulu		Yhteensä opiskelijaa
	Peruskoulutus: opiskelijaa	Jatkokoulutus: opiskelijaa	
Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	1	-	1
Kulttuuriala	218	-	218
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	1 785	37	1 822
Luonnontieteiden ala	404	-	404
Tekniikan ja liikenteen ala	1 841	23	1 864
Luonnonvara- ja ympäristöala	18	-	18
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	725	-	725
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	344	10	354
Yhteensä	5 336	70	5 406
Ulkomaalaisten osuus kaikista opiskelijoista, %	4,1	2,0	

Taulukko 4: Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä ammattikorkeakoulussa koulutusalan mukaan 2007 (Tilastokeskus 2010g)

Vuonna 2007 ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä ammattikorkeakouluissa oli 5 406 henkilöä. Näistä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan opiskelijoita oli 1 822, tekniikan ja liikenteen alan opiskelijoita oli 1 864, sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan opiskelijoita oli 725, ja matkailu-, ravitsemis- ja talousalan opiskelijoita oli 354. Ammattikorkeakoulun ulkomaalaisista opiskelijoista 36,9 prosenttia oli Euroopasta (4,5 prosenttia Ruotsista, 12,9 prosenttia Venäjältä, 5,7 prosenttia Virosta ja 21,1 prosenttia muista EU-maista), 25,1 prosenttia Afrikasta, ja 33,9 prosenttia Aasiasta. (Tilastokeskus 2010h.)

Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä koulutussektoreittain vaihtelee 1,5 - 8,0 prosentin välillä kaikista opiskelijoista. Kaikista opiskelijoista ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä on 3,1 prosenttia, lukiokoulutuksessa 1,5 prosenttia, ammatillisessa peruskoulutuksessa 3,3 prosenttia, ammattikorkeakoulun peruskoulutuksessa 4,1 prosenttia ja jatkokoulutuksessa 2,0 prosenttia, yliopiston peruskoulutuksessa 2,6 prosenttia, ja yliopiston jatkokoulutuksessa 8,0 prosenttia. (Tilastokeskus 2010g.)

Tilastokeskuksen sanomalehti Keskisuomalaiselle tekemän aineistoanalyysin tuloksista ilmeni, että maahanmuuttajanuoret kouluttautuvat selvästi huonommin kuin syntyperäiset suomalaiset. Maahanmuuttajista yli neljännes jättää koulunkäynnin peruskouluun, kun taas syntyperäisistä suomalaisista vastaavasti noin 15 prosenttia. Lapsena Suomeen muuttaneista ulkomaalaisista noin 23 prosenttia on käynyt korkeakoulun, ja syntyperäisistä suomalaisista korkeakoulun on käynyt noin 36 prosenttia. Keskiasteen tutkintojen yleisyys on molemmissa ryhmissä melkein sama. Lukion tai ammattikoulun on käynyt noin puolet. Lapsena Suomeen muuttaneista ulkomaalaisista parhaiten ovat kouluttautuneet saksalaiset ja heidän jälkeensä venäläiset. (Yle 2010.)

2.4 Maahanmuuttajien työllistyminen

Vuonna 2008 ulkomaalaisista 50,8 prosenttia kuului työvoimaan. Opiskelijoita oli noin 9,8 prosenttia ja eläkeläisiä 5 prosenttia. Noin 14,4 prosenttia ulkomaalaisista oli lapsia ja muita työvoimaan kuulumattomia oli 19,8 prosenttia. (Taulukko 5)

Pääasiallinen toiminta	Ulkomaalaiset		Koko väestö	
	Henkilöä	%	Henkilöä	%
Työvoima	72 813	50,8	2 610 668	49,0
Työllinen	58 862	41,1	2 377 181	44,6
Työtön	13 951	9,7	233 487	4,4
Opiskelijat	14 103	9,8	405 963	7,6
Muut	56 340	39,4	2 309 683	43,4
Yhteensä	143 256	100,0 %	5 326 314	100,0 %

Taulukko 5: Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan, ulkomaalaiset ja koko väestö vuonna 2008 (Tilastokeskus 2010k)

Suomessa 31.12.2008 työllisyysaste oli 71,3 prosenttia ja työttömyysaste 8,7 prosenttia. Tuolloin työllisiä oli 2 377 181 henkilöä, työttömiä 233 487 henkilöä, 0-14 -vuotiaat ja opiskelijat 1 297 125 henkilöä ja työvoiman ulkopuolella olevat 1 418 521 henkilöä. Ulkomaan kansalaisten työllisyysaste vaihteli 21,7 - 69,0 prosentin välillä ja vastaavasti työttömyysaste 7,3 - 55,2 prosentin välillä. Vaikeimmin työllistyviä olivat Somalian, Irakin, Iranin, Afganistanin, Sudanin ja Myanmarin kansalaiset. (Tilastokeskus 2010j.) (Taulukot 5 ja 6)

Kansalaisuus	Työllisyysaste, %	Työttömyysaste, %
Suomi	71,3	8,7
Venäjä	47,7	27,8
Viro	69,0	10,7
Ruotsi	61,2	11,8
Somalia	21,7	55,2
Kiina	48,1	8,5
Thaimaa	46,6	22,9
Saksa	62,0	7,3
...	...	...
Yhteensä	70,7	8,9

Taulukko 6: Suomen ja ulkomaiden kansalaisten työllisyys- ja työttömyysaste 31.12.2008 (Tilastokeskus 2010j)

Ulkomaalaisten osuus työnhakijoista on pääkaupunkiseudulla lähes 2,5-kertainen koko maan keskiarvoon verrattuna. TEM:n työnvälitystilaston mukaan ulkomaalaisia työnhakijoita oli reilut 51 000 vuonna 2009 eli yli 7 100 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Näistä Uudenmaan alueella oli lähes 22 000 työnhakijaa, mikä on 43 prosenttia kaikista TE-toimistojen ulkomaalaisista työnhakijoista. Vuoden 2009 lopussa arvio ulkomaan kansalaisten työttömyysasteesta 26,5 prosenttia on selvästi yli kaksinkertainen koko väestöön verrattuna. (Valtioneuvosto 2010.)

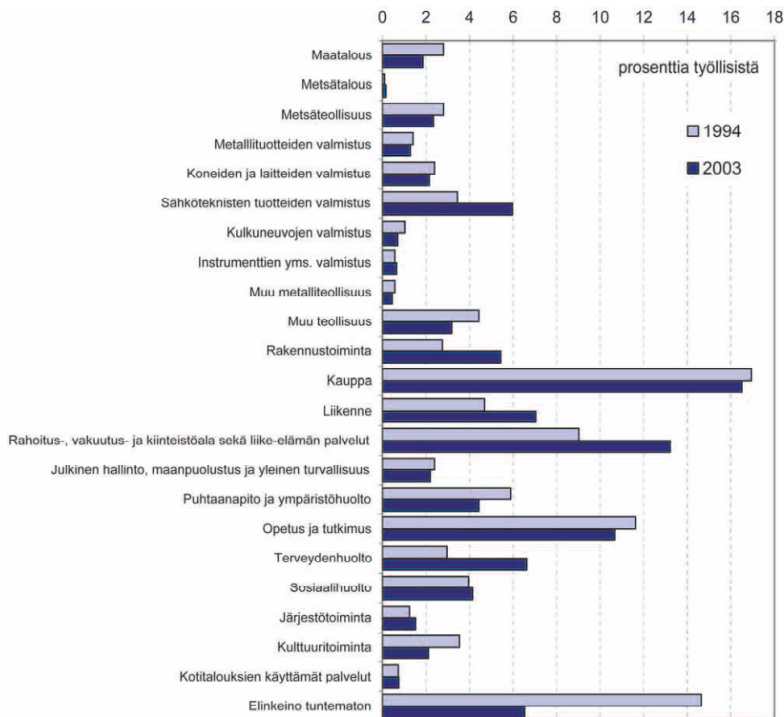
Parhaiten Suomeen sopeutuneilla maahanmuuttajilla on tutkimuksen mukaan riittävä suomen kielen taito, työpaikka ja heidän ystäväpiiristään suurin osa suomalaisia (enemmän kuin 5 suomalaista ystävää). Vastaavasti ei-sopeutuneilta nämä kolme edellä mainittua tekijää puuttuivat kokonaan tai osittain. (Galaktionova & Jalkanen 2007, 10.)

Vuonna 2008 maassa vakinaisesti asuvista ulkomaalaisista lähes neljännes eli 15 000 toimi liike-elämän palveluissa ja heistä 12 000 siivoustöissä. Teollisuus työllisti 11 000 ulkomaalaista, joista 3 300 työskenteli elektronisten laitteiden valmistuksessa. Kauppa työllisti 8 000, majoitus- ja ravitsemistoiminta 7 000, samoin sosiaali- ja terveyspalvelut, liikenne työllisti 5 000 ja koulutus samoin 5 000 ulkomaalaista työntekijää. Suhteellisesti eniten ulkomaalaisia on siivouspalveluissa, hotelli- ja ravintolatoiminnassa sekä elektroniikkateollisuudessa. (Tilastokeskus 2010.)

2.5 Maahanmuuttajien yleisimmät ammattiryhmät 1994 ja 2003

Heikkilän ja Pikkaraisen (2008) tutkimuksen mukaan yleisimmät maahanmuuttajien ammattiryhmät olivat kauppa; rahoitus-, vakuutus- ja kiinteistöala sekä liike-elämän palvelut; ja opetus- ja tutkimus (Kuvio 5).

Kuviossa 5 on kuvattu maahanmuuttajien työllistymistä eri toimialoille. Yhteensä vakinaisia ja tilapäisiä ulkomaalaisia työntekijöitä on Suomessa noin 130 000 eli yli 5 prosenttia kaikista työllisistä. Osa ulkomaalaisista tekee heikoimmin palkattujen alojen töitä, kuten siivoustöitä ja kaupan ja rakennustoiminnan vähemmän ammattitaitoa vaativia tehtäviä. Myös työvoimapulasta kärsivät alat kuten sosiaali- ja terveyspalvelut sekä liikenne työllistävät ulkomaalaisia. (Tilastokeskus 2010.)

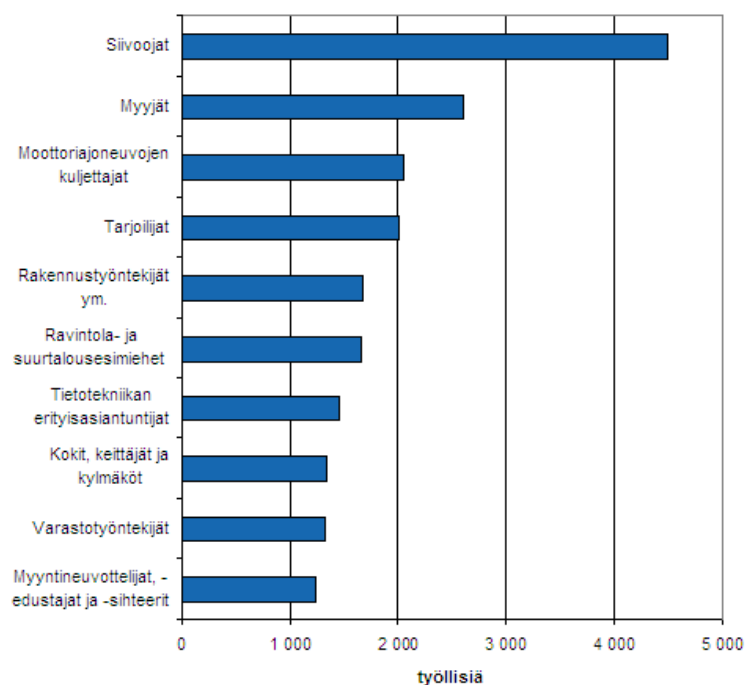
Kuvio 5: Työllisten maahanmuuttajien työllistymissektorit vuosi muuton jälkeen eli vuosina 1994 ja 2003 (Heikkilä & Pikkarainen 2008, 62)

Kangasharjun ym. (2003, 21) mukaan maahanmuuttajien työllistymisen esteiksi on mainittu kielivaikeudet; ongelmat ammatillisen pätevyyden rinnastamisessa suomalaisiin tutkintoihin; mahdollisesti tarvittavien kompensoivien opintojen puute ja työnantajien, työntekijöiden tai asiakkaiden asenteet. Päijät-Hämeen liiton (2010) mukaan suomen kielen taito on keskeisin tekijä alueella jo asuvien maahanmuuttajien

työllistymisen edistämisessä. Samoin Tikkanen ym. (2008, 49) tutkimuksen mukaan MaRaTa-alalla maahanmuuttajien työllistymisen suurimpana esteenä mainittiin kielivaikeudet.

Toisen näkökulman asiaan tuo vähemmistövaltuutettu Johanna Suurpää mainiten hyviä kokemuksia saadun siitä, että puhtauspalvelutyössä kohteessa työskentelevät tiettyä kieltä puhuvat työntekijät parina. Tällöin sujuvasti suomea puhuva työntekijä voi siirtää tiedon luotettavasti työparilleen. Suomeen tulee enemmän vierasta työvoimaa ja ainakin tietyille aloille tulee selkeästi työvoimapula. Vieraan työvoiman käyttö voi ollakin asenteellinen haaste. (Viskari 2008.)

Työssäkäyntitilaston mukaan ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden yleisimmät ammatit olivat siivoajat, myyjät ja ajoneuvojen kuljettajat. Myös rakennuksilla ja ravintoloissa työskentelevien äidinkieli oli usein muu kuin suomi tai ruotsi. Kymmenen yleisimmän ammatin joukossa oli myös muita kuin perinteisiä ammatteja - tietotekniikan erityisasiantuntijat oli seitsemänneksi yleisin ammatti ulkomaalaistaustaisten keskuudessa. (Kuvio 6)

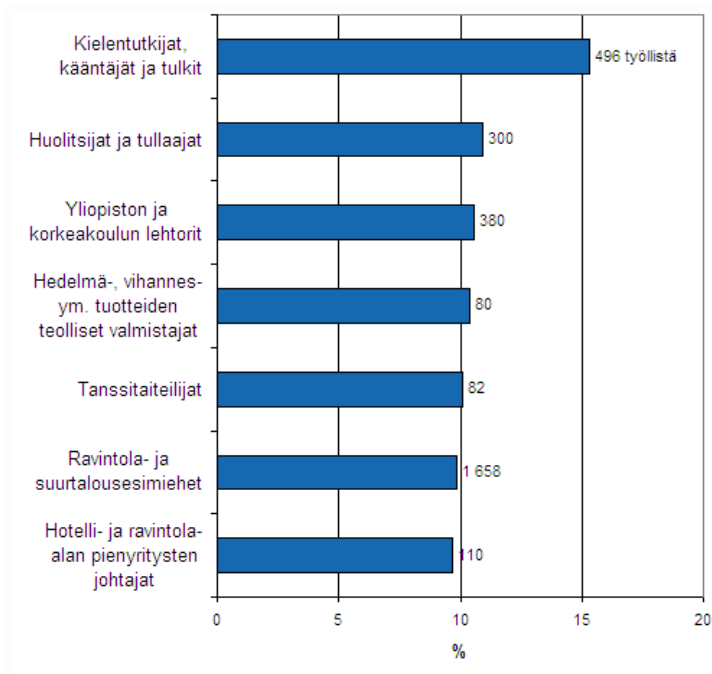

Kuvio 6: Ulkomaalaistaustaisten yleisimmät ammattiryhmät vuonna 2006 (Tilastokeskus 2006. Työssäkäyntitilasto)

Uusien maahanmuuttajien ensimmäiset työpaikat ovat usein ravintola- ja siivousalalla. Uran eteneminen muihin töihin vaatii Suomen yhteiskunnan apua. (Kangasharju ym. 2003, 3; Forsander, Ekholm & Hautaniemi 2000.)

Ulkomaalaistaustaisten osuus eri ammattiryhmien työllisistä jäi vuoden 2006 tiedoissa vielä suhteellisen pieneksi, koska EU:hun vuonna 2004 liittyneiden valtioiden kansalaisia koskevat rajoitukset pääsystä Suomen työmarkkinoille päättyivät vasta 30.4.2006. Ammattiryhmiä, joiden työllisistä yli 10 prosenttia oli ulkomaalaistaustaisia, olivat kielentutkijat, kääntäjät ja tulkit, huolitsijat ja tullaajat, yliopistojen ja

korkeakoulujen lehtorit, hedelmä- ja vihannestuotteiden teolliset valmistajat sekä tanssitaiteilijat. (Kuvio 7)

Kuvio 7: Ammattiryhmiä, joissa oli suhteellisesti eniten ulkomaalaistaustaisia (%) vuonna 2006 (Tilastokeskus 2006. Työssäkäyntitilasto)

Tarkastelussa olivat mukana Suomen vakinaiseen väestöön kuuluvat ulkomaalaistaustaiset henkilöt, joilla oli voimassa oleva työsuhde vuoden viimeisellä viikolla. Mukana eivät olleet ulkomaisen työnantajan vuokratyöntekijät, ulkomaisen yrityksen Suomeen lähettämät alle vuoden komennuksella olevat tai harmaa työvoima. Ammattitieto on tuotettu pääosin rekisteripohjaisesti hyödyntämällä yhteiskunnan hallinnollisten aineistojen ammattinimiketietoja.

3 Empiirisen aineiston hankinta ja analysointi

Tässä luvussa esitellään e-kyselylomakkeen ja teemahaastattelurungon laadinta sekä empiirisen aineiston hankinta ja analysointi. Lopuksi tarkastellaan saatujen tulosten luotettavuutta ja pätevyyttä.

3.1 E-kyselylomakkeen ja teemahaastattelurungon laadinta

Luonnoksen kyselylomakkeeksi laati yliopettaja Irma Tikkanen lokakuussa 2010. Luonnosta täsmennettiin hankkeen muiden toimijoiden toimesta. Kyselylomakkeen englanninkielisen tekstin tarkasti Laurean englannin kielen lehtori. Viestintäsuunnittelija Anne Vodhanel Metropolia laati paperisesta kyselylomakkeesta e-kyselylomakkeen marras-joulukuussa 2010 ja sitä testattiin joulukuussa 2010 ja tammikuussa 2011 Lamk:in ja HAMK:in maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden toimesta. Saatujen kommenttien perusteella e-kyselylomaketta parannettiin. E-kyselylomake tehtiin sekä suomeksi että englanniksi.

E-kyselylomakkeessa (Liite 1) on seuraavat osiot:

Aloitusteksti	
Kysymykset A1-A3:	Vastaajan tiedot/Your personal details
Kysymykset B1-B4:	Vastaajan nykyinen koulutus/Your level of education
Kysymykset C1-C3.1:	Vastaajan ulkomaalaistausta/Your background
Kysymykset D1-D2.1:	Vastaajan koulutukseen liittyvät tiedot/Information related to further education
Kysymykset E1-E3:	Esteet koulutukseen hakeutumiseen/Potential obstacles to my application for education
Kysymys F1:	Vastaajan kiinnostus opiskella tiettyssä ammattikorkeakoulussa/Your interest in studying at a University of Applied Sciences
Kysymykset G1-G4:	Vastaajan kiinnostus ammattikorkeakoulutusta kohtaan Hämeen ammattikorkeakoulussa/Your interests in education at HAMK University of Applied Sciences
Kysymykset H1-H4:	Vastaajan kiinnostus ammattikorkeakoulutusta kohtaan Lahden ammattikorkeakoulussa/Your interests in education at Lahti University of Applied Sciences
Kysymykset I1-I4:	Vastaajan kiinnostus ammattikorkeakoulutusta kohtaan Laurea-ammattikorkeakoulussa/Your interests in education at Laurea University of Applied Sciences
Kysymykset J1-J4:	Vastaajan kiinnostus ammattikorkeakoulutusta kohtaan Metropolia Ammattikorkeakoulussa/Your interests in education at Helsinki Metropolia University of Applied Sciences
Kysymykset K1-K2:	Lisätiedot/Additional information

Kysymyssarjat G-J sisälsivät kunkin ammattikorkeakoulun tarjoamat koulutusohjelmat, joista vastaaja valitsi sen koulutusohjelman, joka kiinnosti eniten, toiseksi eniten ja kolmanneksi eniten (Liite 1).

Yliopettaja Irma Tikkanen laati alustavan teemahaastattelurunkoluonnoksen, mitä täsmennettiin hankkeen toimijoiden toimesta (Liite 2).

3.2 Empiirisen aineiston hankinta

Nykyisten ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä ammattikorkeakouluittain hankittiin ammattikorkeakoulukohtaisesti loka-joulukuussa 2010 tilanteesta 20.9.2010. Vastaavasti tiedot hakijoiden määrästä (ensisijaishakijat) vuosina 2009 ja 2010 ammattikorkeakouluittain hankittiin loka-joulukuussa 2010. Sekä nykyisistä opiskelijoista että hakijoista ulkomaalaistaustaisiksi luokiteltiin ne, joiden äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi.

E-lomakkeella hankittiin empiiristä aineistoa seuraavien organisaatioiden kautta kohteena maahanmuuttajat.

- Aikuislukiot (8 kappaletta) Helsingissä, Espoossa, Järvenpäässä, Keravalla, Porvoossa, ja Vantaalla.
- Maahanmuuttajajärjestöt/organisaatiot (5 kappaletta)
- Julkiset organisaatiot (1 kappale)
- Ammattiopistot, aikuiskoulutuskeskukset, TE-toimistot, mamu-info ym. (15 kappaletta)
- Lahdessa kotoutumiskoulutus/valmistava koulutus, Alipi-projekti, Multi-Culti
- Hämeenlinnassa työvoimatoimisto ja maahanmuuttajainfo

E-lomake oli viikolla 5/2011 valmis lähetettäväksi em. tahoille. E-lomakkeen vastauslinkki sulkeutui 27.2.2011. Maaliskuussa 2011 tehtiin vielä täydentävä aineistonhankinta Lamk'in toimesta.

Laadullista aineistoa hankittiin teemahaastatteleamalla Lahden kaupungin Sosiaalitoimen erityispalveluiden Alipi-projektin kehittämispäällikköä ja Päijät-Hämeen TE-toimiston työvoimaneuvojaa helmi-maaliskuussa 2011.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on antanut Uudenmaan Te-keskuksen osalta ulkomaisen työvoiman käytön yleisiä edellytyksiä koskevan alueellisen linjauksen (Te-keskus 2011), minkä tulokset esitellään alaluvussa 5.1. Uudenmaan TE-keskus (2009) on laatinut työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen linjaukset vuodelle 2010, missä tarkastellaan työvoiman tarjontaa, kysyntää ja puuttuvaa työvoimaa toimialoittain.

Hera Competence –hankkeen syksyn 2010 hankkeen väliarviossa todetaan, että potentiaalisten opiskelijoiden tavoittaminen ja rekrytointi hakijoiksi valmentaviin opintoihin on osoittautunut haasteelliseksi varsinkin valmentavien kokonaisuuksien osalta. Siksi mm. opintojen markkinointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Myös tämän markkinaselvityksen empiirisen aineiston keräyksessä vastaajien tavoittaminen todettiin haastavaksi.

Vaikka e-lomakkeita lähetettiin lukuisille eri organisaatioille, jotka ovat yhteistyössä maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kanssa, saatiin e-lomakkeeseen vastauksia sangen vähän.

3.3 Empiirisen aineiston analysointi

E-kyselylomakkeella saatiin vastauksia suomenkieliseen (39 vastausta) ja englanninkieliseen (9 vastausta) lomakkeeseen yhteensä vain 48 kappaletta. Saadut vastaukset yhdistettiin yhdeksi spss-aineistoksi. Koska käytetyt asteikot kysymyksissä olivat sekä nominaaliasteikkoja että Likertin 1-5 asteikkoja, aineistoa käsiteltiin laatimalla suoria jakaumia ja ristiintaulukoita. Laadullinen aineisto analysoitiin teemoittelemalla saadut vastaukset. Saadut vastaukset on esitetty ammattikorkeakouluittain.

3.4 E-lomakkeella hankitun empiirisen aineiston vastaajien taustatiedot

Seuraavissa taulukoissa esitellään e-lomakkeella hankitun empiirisen aineiston tulokset.

		Syntymävuosikymmen					Yhteensä
		1950-1959	1960-1969	1970-1979	1980-1989	1990-	
Sukupuoli	Nainen	0	2	7	13	6	28
	Mies	1	2	7	8	2	20
Yhteensä		1	4	14	21	8	48

Taulukko 7: Vastaajat sukupuolen ja syntymävuosikymmenen mukaan

Vastanneista (48 kappaletta) suurin osa oli syntynyt 1970- ja 1980-luvuilla. Vanhin oli syntynyt 1950-luvulla. 1980- ja 1990-luvulla syntyneet ovat iältään sopivimpia ammattikorkeakouluopintoihin. Naisia vastanneista oli 28 ja miehiä 20. Vastanneista 30 henkilöä asui pääkaupunkiseudulla, 14 asui Lamk:in toimialueella, kaksi ulkomailla ja yksi Kontiolahdella.

		Koulutukseni				Yhteensä
		Peruskoulu	Lukio	Ammatillinen perustutkinto	Korkeakoulu-tutkinto	
Sukupuoli	Nainen	9	5	5	9	28
	Mies	3	6	2	9	20
Yhteensä		12	11	7	18	48

Taulukko 8: Vastaajien koulutus sukupuolen mukaan

Vastaajista peruskoulupohja on 12 henkilöllä, lukio suoritettuna 11 henkilöllä, ammatillinen perustutkinto 7 henkilöllä ja korkeakoulututkinto 18 henkilöllä. Ammatillisen perustutkinnon suorittaneilla tutkinto oli lähihoitaja (2 henkilöä), kokki, lääkealan perustutkinto, matkailututkinto. Yliopistotutkinnon suorittaneilla tutkintona oli mm. kandidaatin tutkinto, ekonomi, fysiikka, insinööri, maisterin tutkinto, matematiikka, venäjän kieli. Muuta koulutusta Suomessa oli hankittu mm. kotoutumiskoulutuksessa, suomen kielen kursseilla ja eri asiantuntijakoulutuksissa. (Taulukko 8)

Vastaajista YKI-testin oli suorittanut 14 henkilöä (4 henkilöä/tasot 1-2; 9 henkilöä/tasot 3-4, ja 1 henkilö/taso 5).

Ulkomaalaisasema	Olen muuttanut Suomeen						Yhteensä
	Venäjältä	Afganista- nista	Entisestä Jugoslavasta	Somaliasta	Irakista	Muualta	
EU:n kansalainen ja häneen rinnastettava	0	0	0	0	0	3	3
Oleskelulupa	9	0	1	2	1	11	24
Työntekijän oleskelulupa	2	0	0	0	0	3	5
Elinkeinonharjoittajan oleskelulupa	0	0	0	0	0	1	1
Pakolainen	0	1	0	0	3	5	9
Kansainvälisen suojelun mukainen pakolaisasema	0	0	0	0	1	0	1
Turvapaikalla myönnetty oleskelulupa	0	0	0	0	0	1	1
Paluumuuttaja	0	0	0	0	0	4	4
Yhteensä	11	1	1	2	5	28	48

Taulukko 9: Vastaajien ulkomaalaisasema muuttomaan mukaan

Vastaajista 24:llä oli oleskelulupa, yhdeksän oli pakolaisia, viisi oli työntekijän oleskeluluvalla ja neljä oli paluumuuttajaa. Vastanneista 11 oli muuttanut Venäjältä, viisi Irakista ja 28 muista maista (24 maasta). (Taulukko 9)

Vastanneista 42 henkilöä oli muuttanut Suomeen 2000-luvulla, viisi henkilöä 1990-luvulla, yksi henkilö 1970-luvulla.

Olen kiinnostunut	Koulutukseni				Yhteensä
	Peruskoulu	Lukio	Ammatillinen perustutkinto	Korkeakoulu-tutkinto	
perusopetuksesta	2	0	0	0	2
lukio-opinnoista	1	2	1	1	5
opiskelusta ammatillisessa koulutuksessa	5	1	1	0	7
opiskelusta ammattitaidon täydentämiseksi	0	0	1	1	2
opiskelusta ammattikorkeakoulussa	2	5	3	9	19
opiskelusta yliopistossa	2	2	1	6	11
yrittäjyyskoulutuksesta	0	1	0	1	2
Yhteensä	12	11	7	18	48

Taulukko 10: Vastaajien kiinnostus eri koulutusta kohtaan nykyisen koulutuksen mukaan

Peruskoulutuksen omaavat ovat kiinnostuneita opiskelusta ammatillisessa koulutuksessa; lukiokoulutuksen omaavat ovat kiinnostuneita opiskelusta ammattikorkeakoulussa, samoin ammatillisen perustutkinnon suorittaneet. Vastaavasti korkeakoulututkinnon omaavat ovat kiinnostuneita opiskelusta ammattikorkeakoulussa ja yliopistossa. (Taulukko 10)

Vastaajista (48) 46 haluaa opiskella suomen kieltä, 17 ruotsin kieltä, 39 englannin kieltä ja muita kieliä 13 henkilöä. Seuraavaksi tiedusteltiin, minkälaisia esteitä vastaajilla on koulutukseen hakeutumiseen (Taulukko 11).

	Erittäin vähän	Vähän	Jonkin verran	Paljon	Erittäin paljon	Yhteensä
Kielivaikeudet	13	12	11	8	4	48
Oppimisvaikeudet	28	11	7	1	1	48
Perheeni asenteet	38	2	7	-	1	48
Perhetilanne	34	4	7	1	2	48
Rahan puute	19	12	10	3	4	48
Tiedon puute koulutustarjonnasta	23	11	8	3	3	48
Rohkeuden ja oma-aloitteisuuden puute	23	15	7	1	2	48
Terveydelliset syyt	38	5	3	-	2	48

Taulukko 11: Esteet koulutukseen hakeutumiseen

Suurin osa vastaajista koki, että heillä on erittäin vähän vaikeuksia koulutukseen hakeutumiseen. Yleisimmät vaikeudet olivat kielivaikeudet, rahan puute ja tiedon puute koulutustarjonnasta. Muita syitä

oli mm. rahoituksellinen tuki, ulkomaalaisuus, ikä ja että tarjonta ei vastaa kysyntää. Vastaajista 18 katsoi, että heillä ei ole minkäänlaisia esteitä osallistua koulutukseen.

Seuraavaksi tiedusteltiin, missä ammattikorkeakoulussa vastaajia kiinnostaa opiskelu ensisijaisesti (Taulukko 12).

Ammattikorkeakoulu	Frekvenssi	%
Hämeen ammattikorkeakoulu	1	2,1
Lahden ammattikorkeakoulu	11	22,9
Laurea-ammattikorkeakoulu	2	4,2
Metropolia Ammattikorkeakoulu	22	45,8
En ole kiinnostunut ammattikorkeakoulu-tutkinnosta	12	25,0
Yhteensä	48	100,0

Taulukko 12: Vastaajien kiinnostus opiskella ensisijaisesti tietyssä ammattikorkeakoulussa

Vastaajista (48) suurinta osaa kiinnosti opiskelu ensisijaisesti Metropoliaassa ja toiseksi eniten Lamk:issa. Laureassa ja Hamk:issa opiskelu kiinnosti vähiten. 12 vastaajaa ei ollut kiinnostunut opiskelusta ammattikorkeakoulussa. Vastaajien kiinnostus eri koulutusohjelmia kohtaan eniten, toiseksi eniten ja kolmanneksi eniten raportoidaan kunkin ammattikorkeakoulun kohdalla.

3.5 Tulosten luotettavuus ja pätevyys

E-kyselylomakkeella hankittu empiirinen aineisto jäi odotettua vähäisemmäksi. Vastauksia kertyi vain 48 kappaletta. Tästä syystä saadut ja analysoidut tulokset ovat luonteeltaan vain suuntaa-antavia. Syinä saatujen vastausten vähäiseen määrään voidaan olettaa olevan mm., että ammattikorkeakouluun hakijaksi sopivia/haluttavia maahanmuuttajataustaisia henkilöitä ei pystytty tavoittamaan e-kyselylomakkeella laajasta e-lomakelinkkien jakelusta huolimatta; vastaajien todellista halukkuutta hakeutua ammattikorkeakouluun hakijaksi/opiskelijaksi ei voida todentaa; kuka e-lomakkeeseen vastasi, ei voida todentaa; ja onko vastaaja ammattikorkeakouluhakukelpoinen vai ei, ei voida todentaa. E-kyselylomake saattoi myös olla vaikeaselkoinen, mikä edellytti kokemusta vastata kyselylomakkeeseen. Myös käytetyt kielet – suomi ja englanti – ja niiden puute vastaajalla saattoi olla syynä alhaiseen vastausten määrään.

4 Empiiriset tulokset: Maahanmuuttajien koulutustarpeet ammattikorkeakouluittain

Tässä luvussa esitellään ammattikorkeakouluittain nykyisten maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden (äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi) määrä, hakijat vuonna 2009 ja vuonna 2010 alkaviin koulutuksiin (ensisijaishakijat), sekä valmistuneiden määrä vuonna 2009. Lisäksi esitellään määrällisen aineiston tulokset ammattikorkeakouluittain eri koulutusohjelmien osalta perustuen e-kyselylomakkeella hankittuun aineistoon.

4.1 Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK)

Vuonna 2010 HAMK:issa on yhteensä seitsemän englanninkielistä koulutusohjelmaa, joista yksi on ylemmän tutkinnon koulutusohjelma.

4.1.1 Nykyiset maahanmuuttajataustaiset opiskelijat

HAMK:issa ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä 20.9.2010 on yhteensä 436. Heistä 423 (97,0 %) opiskelee englanninkielisissä koulutusohjelmissä ja 13 (3,0 %) opiskelijaa suomenkielisissä koulutusohjelmissä. Suosituimmat englanninkieliset koulutusohjelmat ovat Degree Programme in Supply Chain Management (65 opiskelijaa), Degree Programme in Construction Engineering (67 opiskelijaa), Degree Programme in Mechanical Engineering and Production Technology (82 opiskelijaa), Degree Programme in International Business (115 opiskelijaa), Degree Programme in Automation Engineering (65 opiskelijaa) ja Degree Programme in Industrial Management (22 opiskelijaa). Suomenkielisissä koulutusohjelmissä ulkomaalaisia opiskelijoita opiskelee 1-3 opiskelijaa/koulutusohjelma. Nuorten koulutusohjelmissä ulkomaalaisia opiskelijoita on 424, aikuisten koulutusohjelmissä on 5, ja yhdessä ylemmän tutkinnon koulutusohjelmassa on 7 ulkomaalaista opiskelijaa. (Liite 3)

4.1.2 Maahanmuuttajataustaiset hakijat vuosina 2009 ja 2010

Vuonna 2009 HAMK:iin haki 741 hakijaa (ensisijaishakijat), joiden äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi. Heistä englanninkielisiin koulutusohjelmiin haki 741 ja suomenkielisiin koulutusohjelmiin ei ollut ainuttakaan hakijaa. Heistä nuorten koulutusohjelmiin haki 647, aikuisten koulutusohjelmiin 94 ja ylemmän tutkinnon koulutusohjelmiin 0. (Liite 3)

Vuonna 2010 HAMK:iin haki 832 hakijaa (ensisijaishakijat), joiden äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi. Heistä englanninkielisiin koulutusohjelmiin haki 832 ja suomenkielisiin koulutusohjelmiin 0. Heistä nuorten koulutusohjelmiin haki 738, aikuisten koulutusohjelmiin 0 ja ylemmän tutkinnon koulutusohjelmiin 94. (Liite 3)

Yhteenvetona voidaan todeta, että ulkomaalaistaustaiset hakijat ovat kiinnostuneita ensisijaisesti englanninkielisistä koulutusohjelmista, jotka on suunnattu nuorille. Vuonna 2010 ulkomaalaistaustaisten hakijoiden määrä oli merkittävästi suurempi kuin vuonna 2009 seuraavissa koulutusohjelmissä: Degree

Programme in Supply Chain Management, Degree Programme in Business Management and Entrepreneurship (YAMK), Degree Programme in International Business ja Degree Programme in Industrial Management.

4.1.3 Empiiriset tulokset: Määrällinen aineisto

E-lomakkeella hankitun empiirisen aineiston vastaajista vain yksi oli kiinnostunut opiskelemaan HAMK:issa. Kuitenkin kiinnostuksensa eri koulutusohjelmia kohtaan ilmaisi 28 vastaajaa (eniten), 24 vastaajaa (toiseksi eniten) ja 16 (kolmanneksi eniten).

Eniten kiinnosti opiskelu liiketalouden koulutusohjelmassa (9), sosiaalialan koulutusohjelmassa (5) ja Degree Programme in International Business (4). Muita eniten kiinnostavia koulutusohjelmia oli kuusi koulutusohjelmaa.

Toiseksi eniten kiinnosti sosiaalialan koulutusohjelma (4), hoitotyön koulutusohjelma (3) ja mediatekniikan koulutusohjelma (3). Muita toiseksi eniten kiinnostavia koulutusohjelmia oli yhdeksän koulutusohjelmaa.

Kolmanneksi eniten kiinnosti opiskelu tietotekniikan koulutusohjelmassa (6) ja hoitotyön koulutusohjelmassa (3). Muita kolmanneksi eniten kiinnostavia koulutusohjelmia oli viisi koulutusohjelmaa.

Huomattavaa on, että kiinnostus kohdistuu myös suomenkielisiin koulutusohjelmiin.

4.2 Lahden ammattikorkeakoulu (Lamk)

Vuonna 2010 Lamk:issa on yhteensä neljä englanninkielistä koulutusohjelmaa, joista kaksi on ylemmän tutkinnon koulutusohjelmia.

4.2.1 Nykyiset maahanmuuttajataustaiset opiskelijat

Lamk:issa ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä 20.9.2010 on yhteensä 242. Heistä 190 (78,5 %) opiskelee englanninkielisissä koulutusohjelmissä ja 52 (21,5 %) opiskelijaa suomenkielisissä koulutusohjelmissä. Suosituimmat englanninkieliset koulutusohjelmat ovat Degree Programme in Business Information Technology (66 opiskelijaa), Degree Programme in International Business (108 opiskelijaa) ja Degree Programme in International Business Management (Master) (15 opiskelijaa). Suomenkielisissä koulutusohjelmissä ulkomaalaisia opiskelijoita opiskelee 1-9 opiskelijaa/koulutusohjelma. Nuorten koulutusohjelmissä ulkomaalaisia opiskelijoita on 216, aikuisten koulutusohjelmissä on 10, ja kahdessa ylemmän tutkinnon koulutusohjelmassa on 16 ulkomaalaista opiskelijaa. (Liite 4)

Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat eivät juurikaan tule valituksi suomenkielisiin koulutusohjelmiin.

4.2.2 Maahanmuuttajataustaiset hakijat vuosina 2009 ja 2010

Vuonna 2009 Lamk:iin haki 490 hakijaa (ensisijaishakijat), joiden äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi. Heistä englanninkielisiin koulutusohjelmiin haki 393 ja suomenkielisiin koulutusohjelmiin 97 hakijaa. Hakijoista nuorten koulutusohjelmiin haki 472, aikuisten koulutusohjelmiin 17 ja ylemmän tutkinnon koulutusohjelmiin 1. (Liite 4)

Vuonna 2010 Lamk:iin haki 1076 hakijaa (ensisijaishakijat), joiden äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi. Heistä englanninkielisiin koulutusohjelmiin haki 949 ja suomenkielisiin koulutusohjelmiin 127. Heistä

nuorten koulutusohjelmiin haki 1032, aikuisten koulutusohjelmiin 39 ja ylemmän tutkinnon koulutusohjelmiin 5. (Liite 4)

Yhteenvetona voidaan todeta, että ulkomaalaistaustaiset hakijat ovat kiinnostuneita ensisijaisesti englanninkielisistä koulutusohjelmista, jotka on suunnattu nuorille. Vuonna 2010 ulkomaalaistaustaisten hakijoiden määrä oli yli kaksinkertainen verrattuna vuoden 2009 hakijoiden määrään. Hakijamäärä lisääntyi erityisesti Degree Programme in International Business –koulutusohjelmassa.

4.2.3 Empiiriset tulokset: Määrällinen aineisto

E-lomakkeella hankitun empiirisen aineiston vastaajista yksitoista oli kiinnostunut opiskelemaan Lamk:issa. Kuitenkin kiinnostuksensa eri koulutusohjelmia kohtaan ilmaisi 23 vastaajaa (eniten), 19 vastaajaa (toiseksi eniten) ja 16 (kolmanneksi eniten).

Eniten kiinnosti opiskelu hoitotyön koulutusohjelmassa (3), sosiaalialan koulutusohjelmassa (3), ja hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelmassa (3). Muita kiinnostavia koulutusohjelmia mainittiin kymmenen.

Toiseksi eniten kiinnosti opiskelu sosiaalialan koulutusohjelmassa (5). Muita kiinnostavia mainittuja koulutusohjelmia oli yhteensä yksitoista.

Kolmanneksi eniten kiinnosti opiskelu muotoilun koulutusohjelmassa (3). Muita kiinnostavia koulutusohjelmia mainittiin yhteensä yhdeksän.

Huomattavaa on, että maahanmuuttajataustaisten kiinnostus kohdistuu suomenkielisiin koulutusohjelmiin.

4.3 Laurea-ammattikorkeakoulu (Laurea)

Vuonna 2010 Laureassa on yhteensä kymmenen englanninkielistä koulutusohjelmaa, joista kaksi on ylemmän tutkinnon koulutusohjelmia.

4.3.1 Nykyiset maahanmuuttajataustaiset opiskelijat

Laureassa ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä 20.9.2010 on yhteensä 498. Heistä 418 (83,9 %) opiskelee englanninkielisissä koulutusohjelmissa ja 80 (16,1 %) opiskelijaa suomenkielisissä koulutusohjelmissa. Suosituimmat englanninkieliset koulutusohjelmat ovat Degree Programme in Business Management/Leppävaara (117 opiskelijaa), Degree Programme in Nursing (63 opiskelijaa), Degree Programme in Business Management/Otaniemi (62 opiskelijaa), Degree Programme in Social Services (43 opiskelijaa), Degree Programme in Business Information Technology (40 opiskelijaa) ja Degree Programme in Tourism (39 opiskelijaa). Suomenkielisissä koulutusohjelmissa ulkomaalaisia opiskelijoita opiskelee eniten Hoitotyön koulutusohjelmissa (30 opiskelijaa). Nuorten koulutusohjelmissa ulkomaalaisia opiskelijoita on 444, aikuisten koulutusohjelmissa on 34, ja ylemmän tutkinnon koulutusohjelmissa on 20 ulkomaalaista opiskelijaa. (Liite 5)

Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat eivät juurikaan tule valituksi suomenkielisiin koulutusohjelmiin. Poikkeuksena on Hoitotyön koulutusohjelma/Tikkurila, jossa on 30 ulkomaalaistaustaista opiskelijaa.

4.3.2 Maahanmuuttajataustaiset hakijat vuosina 2009 ja 2010

Vuonna 2009 Laureaan haki 468 hakijaa (ensisijaishakijat), joiden äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi. Heistä englanninkielisiin koulutusohjelmiin haki 280 ja suomenkielisiin koulutusohjelmiin 188. Heistä

nuorten koulutusohjelmiin haki 385, aikuisten koulutusohjelmiin 35 ja ylemmän tutkinnon koulutusohjelmiin 48. (Liite 5)

Vuonna 2010 Laureaan haki 550 hakijaa (ensisijaishakijat), joiden äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi. Heistä englanninkielisiin koulutusohjelmiin haki 320 ja suomenkielisiin koulutusohjelmiin 230. Heistä nuorten koulutusohjelmiin haki 521, aikuisten koulutusohjelmiin 24 ja ylemmän tutkinnon koulutusohjelmiin 5. (Liite 5)

Yhteenvedona voidaan todeta, että ulkomaalaistaustaiset hakijat ovat kiinnostuneita ensisijaisesti englanninkielisistä koulutusohjelmista, jotka on suunnattu nuorille. Vuonna 2010 ulkomaalaistaustaisten hakijoiden määrä oli merkittävästi suurempi kuin vuonna 2009 seuraavissa koulutusohjelmissä: Degree Programme in Facility Management (alkoi v. 2010), Degree Programme in Nursing, Sosiaalialan koulutusohjelma, Hoitotyön koulutusohjelma, Kauneudenhoitoalan koulutusohjelma.

4.3.3 Empiiriset tulokset: Määrällinen aineisto

E-lomakkeella hankitun määrällisen aineiston vastaajista vain kaksi oli kiinnostunut opiskelemaan Laureassa. Kuitenkin kiinnostuksensa eri koulutusohjelmia kohtaan ilmaisi 18 vastaajaa (eniten), 17 vastaajaa (toiseksi eniten) ja 15 (kolmanneksi eniten).

Eniten kiinnosti opiskelu hotelli- ja ravintola-alan liikkeenjohdon koulutusohjelmassa (3) ja matkailun koulutusohjelmassa (3). Muita kiinnostavia koulutusohjelmia oli yhteensä kymmenen.

Toiseksi eniten kiinnosti opiskelu sosiaalialan koulutusohjelmassa (4) ja Degree Programme in Business Information Technology (3). Muita kiinnostavia koulutusohjelmia mainittiin yhteensä kahdeksan.

Kolmanneksi eniten kiinnosti opiskelu Degree Programme in Business Management (3). Muita kiinnostavia koulutusohjelmia mainittiin yhteensä kymmenen.

Kiinnostus kohdistuu sekä suomenkielisiin että englanninkielisiin koulutusohjelmiin.

4.4 Metropolia Ammattikorkeakoulu (Metropolia)

Vuonna 2010 Metropoliaassa on yhteensä yksitoista englanninkielistä koulutusohjelmaa, joista kaksi on ylemmän tutkinnon koulutusohjelmia.

4.4.1 Nykyiset maahanmuuttajataustaiset opiskelijat

Metropoliaassa ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä 28.9.2010 on yhteensä 821. Heistä 630 (76,7 %) opiskelee englanninkielisissä koulutusohjelmissä ja 191 (23,3 %) opiskelijaa suomenkielisissä koulutusohjelmissä. Suosituimmat englanninkieliset koulutusohjelmat ovat Degree Programme in European Business Management (34), Degree Programme in International Business and Logistics (56), Degree Programme in Nursing (43), Degree Programme in Social Services (32), Degree Programme in Environmental Engineering (53), Degree Programme in Information Technology (237) ja Degree Programme in Media Engineering (107). Suomenkielisissä koulutusohjelmissä ulkomaalaisia opiskelijoita opiskelee eniten Tietotekniikan koulutusohjelmassa (31 opiskelijaa). Nuorten koulutusohjelmissä ulkomaalaisia opiskelijoita on 723, aikuisten koulutusohjelmissä on 47, ja ylemmän tutkinnon koulutusohjelmissä on 51 ulkomaalaista opiskelijaa. (Liite 6)

Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat eivät juuri tule valituksi suomenkielisiin koulutusohjelmiin. Poikkeuksena on Tietotekniikan koulutusohjelma, jossa on 31 ulkomaalaistaustaista aikuisopiskelijaa.

4.4.2 Maahanmuuttajataustaiset hakijat vuosina 2009 ja 2010

Vuonna 2009 Metropoliaan haki 2 289 hakijaa (ensisijaishakijat), joiden äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi. Heistä englanninkielisiin koulutusohjelmiin haki 1 742 ja suomenkielisiin koulutusohjelmiin 547. Heistä nuorten koulutusohjelmiin haki 1901, aikuisten koulutusohjelmiin 121 ja ylemmän tutkinnon koulutusohjelmiin 267. (Liite 6)

Vuonna 2010 Metropoliaan haki 2 208 hakijaa (ensisijaishakijat), joiden äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi. Heistä englanninkielisiin koulutusohjelmiin haki 1 398 ja suomenkielisiin koulutusohjelmiin 810. Heistä nuorten koulutusohjelmiin haki 1702, aikuisten koulutusohjelmiin 300 ja ylemmän tutkinnon koulutusohjelmiin 206. (Liite 6)

Yhteenvedon voidaan todeta, että ulkomaalaistaustaiset hakijat ovat kiinnostuneita ensisijaisesti englanninkielisistä koulutusohjelmista, jotka on suunnattu nuorille. Vuonna 2010 ulkomaalaistaustaisten hakijoiden kokonaismäärä oli samaa luokkaa kuin vuonna 2009. Seuraavat koulutusohjelmat olivat suosituimmat: Degree Programme in European Business Administration (92), Degree Programme in International Business (209), Hoitotyön koulutusohjelma (143), Degree Programme in Nursing (128), Degree Programme in Social Services (78), Degree Programme in Electronics (107), Degree Programme in Environmental Engineering (101), Degree Programme in Information Technology (386), Degree Programme in Media Engineering (89). Ylemmän tutkinnon koulutusohjelmat Master's Degree Programme in Industrial Management (99) ja Master's Degree Programme in Information Technology (85) olivat suosittuja koulutusohjelmia.

4.4.3 Empiiriset tulokset: Määrällinen aineisto

E-lomakkeella hankitun empiirisen aineiston vastaajista 22 oli kiinnostunut opiskelemaan Metropoliaassa. Kuitenkin kiinnostuksensa eri koulutusohjelmia kohtaan ilmaisi 29 vastaajaa (eniten), 24 vastaajaa (toiseksi eniten) ja 18 (kolmanneksi eniten).

Eniten kiinnosti Degree Programme in European Management (3). Muita kiinnostavia koulutusohjelmia mainittiin yhteensä 20.

Toiseksi eniten kiinnosti Degree Programme in European Business Administration (4), Degree Programme in Social Services (4) ja Sosiaali-alan koulutusohjelma (3). Muita kiinnostavia koulutusohjelmia mainittiin yhteensä yksitoista.

Kolmanneksi eniten kiinnosti opiskelu Degree Programme in International Business and Logistics (3). Muita kiinnostavia koulutusohjelmia mainittiin yhteensä kaksitoista.

Määrällisesti kiinnostus kohdistuu eniten englanninkielisiin koulutusohjelmiin, mutta kiinnostusta on myös suomenkielisiin koulutusohjelmiin.

5 Eri toimijoiden näkemyksiä: Tutkimustuloksia ja teemahaastatteluja

Tässä luvussa esitellään eri toimijoiden näkemyksiä aiempien tutkimusten ja suoritettujen teemahaastattelujen valossa.

5.1 Työvoiman kysyntä ja tarjonta: Uudenmaan ELY-keskus

Uudenmaan TE-keskuksen ulkomaisen työvoiman käytön yleisiä edellytyksiä koskevan alueellisen linjauksen (Te-keskus 2011) tarkoituksena on tukea työvoiman saatavuutta Uudenmaan TE-keskuksen työmarkkina-alueen erityispiirteistä käsin. Ulkomaisen työvoiman käytön yleisiä edellytyksiä koskevat valtakunnalliset linjaukset on annettu valtioneuvoston päätöksellä. Työvoiman saatavuuden parantamiseksi työntekijän oleskelulupia voidaan puoltaa ilman erillisselvityksiä ammattitaitoisille putki-, sähkö-, automaatio- ja ilmastointiasentajille; metallityöntekijöille; rakennusammattimiehille; terveydenhoitoalan ammattilaisille; kotitalouksiin palkattaville kotiapulaisille ja lastenhoitajille; maataloustyöntekijöille sekä puutarhatyöntekijöille. (Te-keskus 2011.)

Haettaessa ensimmäistä työntekijän oleskelulupaa muiden ammattiryhmien osalta, työnantajan tulee selvittää, kuinka työvoimaa kyseiseen työhön on pyritty rekrytoimaan. Näitä ammatteja ovat esim. kuorma-auton ja ajoneuvoyhdistelmien kuljettajat; linja-auton kuljettajat; terminaalityöntekijät, purkajat; kokit; päivähoidon työntekijät; lehden- ja postinjakajat; muusikot; asiantuntijatyössä toimivat, joita ei ulkomaalaislain mukaisesti katsota erityisasiantuntijoiksi; toimistotyöntekijät; varastotyöntekijät; kassatyöntekijät; pitsanpaistajat/kebab-työntekijät; keittiöapulaiset; kahvilatyöntekijät; tarjoilijat; siivousalan työntekijät; sekä talonrakennustyöntekijät ja rakennusalan sekatyöntekijät. (Te-keskus 2011.)

Em. työntekijäryhmät heijastavat työvoiman tarvetta Suomessa. Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta tarkasteltuna kaikki em. työntekijäryhmät tarvitsevat pääsääntöisesti ammatillisten oppilaitosten tarjoaman ammatillisen perustutkinnon. (Te-keskus 2011.) Edellä mainituista työntekijäryhmistä vain terveydenhoitoalan ammattilaisilta vaaditaan vähintään amk-tutkinnon tasoinen pätevyys.

Uuden työvoiman kysyntä 2007 - 2012

Tarkastelujaksolla 2007–2012 Uudenmaan TE-keskusalueella avautuu eniten kaupan alan ammattiosaajien työtehtäviä, sosiaalialan palvelutyötehtäviä sekä opettajien ja opetusalan työtehtäviä. Sosiaalialan, opetusalan ja terveydenhuollon työtehtävissä kysynnän kasvu perustuu tarvittavaan työllisten määrän muutokseen. Keskeisimmin ainoastaan korvattavan poistuman seurauksena syntyneitä työpaikkoja avautuu taloushallinnon toimistotyöntekijöiden ammatteihin, julkishallinnon asiantuntijatehtäviin sekä rakennusalan työtehtäviin. (Uudenmaan TE-keskus 2009, 12.) Em. avautuvien työtehtävien täyttämiseksi tarvitaan myös maahanmuuttajataustaisia henkilöitä, etenkin työskentelemään maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden palvelutehtävissä.

Uuden työvoiman tarjonta 2007 - 2012

Uuden työvoiman tarjonnan Uudenmaan TE-keskusalueella ennustejaksolla 2007–2012 tarkastelussa on mukana ammattiryhmät, joissa tarjonta on voimakkainta. Uuden työvoiman tarjonta perustuu

nuorisoasteen tutkintotuotokseen, työttömien työvoimareserviin, työvoimakoulutuksesta valmistuviin sekä maahanmuuttajiin. Eniten työvoimaa on tarjolla kaupan alalla, opetuslalla sekä yleisissä toimistotyötehtävissä. Mm. ravitsemisalan ja rakennusalan ammattiosaaajien työtehtävissä työvoiman tarjonta perustuu ennustejaksolla voimakkaammin muihin tarjonnan lähteisiin kuin nuorisoasteen tutkintotuotokseen. (Uudenmaan TE-keskus 2009, 12.)

Keskeisin uuden työvoiman tarjonta tulee opetushallinnon alaisesta koulutuksesta valmistuvista. Vuosina 2007–2012 valmistuu Uudenmaan TE-keskusalueella Foredata Oy:n laatiman tutkintoennusteen mukaan ammatillisesta peruskoulutuksesta 39 500 henkilöä, ammattikorkeakoulusta 28 600 henkilöä ja yliopistosta 23 800 henkilöä. Ammatillisen koulutuksen tutkintotuotoksessa korostuu tekniikan ja liikenteen ala, opintoaloittain tarkasteltuna sähkö- ja automaatiotekniikan opintoalan tutkinnot (n. 700 tutkintoa/vuosi). Ammattikorkeakoulutuksessa korostuu sen sijaan sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan koulutus erityisesti terveysalan opintoalan tutkinnot (sairaanhoidajat). Yliopistokoulutuksesta valmistuu työvoimaa erityisesti yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon koulutusaloilta. (Uudenmaan TE-keskus 2009, 13.)

Vaikka kysyntäennuste on heikentynyt, voidaan ammattiryhmäkohtaisessa tarkastelussa edelleen löytää työtehtäviä, joissa työvoiman tarjonta ei riitä tyydyttämään uuden työvoiman kysyntää. Esimerkiksi isännöitsijän ja kiinteistötyöntekijän työtehtävissä tulee ennustejaksolla olemaan pulaa tekijöistä. Alitarjontaa esiintyy myös mm. siivoustyöntekijöiden, toimistotyön asiantuntijoiden, sosiaalialan työntekijöiden ja lakiasiantuntijoiden työtehtävissä. Kohtaanto-ongelman ratkaiseminen edellyttää uusien osaaajien löytämistä em. ammattiryhmien ulkopuolelta, koska ammattiryhmän oma ”varanto” ei tähän riitä. (Uudenmaan TE-keskus 2009, 15.)

Opintoalakohtaisen tarkastelun perusteella parhaiten työllistävät alat ovat vuoteen 2012 mennessä ammatillisen koulutuksen osalta vapaa-aika ja nuorisotyö sekä sosiaaliala, ammattikorkeakoulutuksen osalta sosiaaliala, terveysala sekä tekniset terveyspalvelut ja yliopistokoulutuksen osalta oikeustiede, hammaslääketiede, eläinlääketiede ja lääketiede. Kulttuurialojen lisäksi voimakasta ylitarjontaa on ammatillisessa koulutuksessa erityisesti sähkö- ja automaatiotekniikassa, tieto- ja tietoliikennetekniikassa sekä prosessi-, kemian- ja materiaalitekniikassa. Ammattikorkeakoulutuksessa voimakkaimmat ylitarjontapintoalat ovat tieto- ja tietoliikennetekniikka, prosessi-, kemian- ja materiaalitekniikka, matkailuala sekä majoitus- ja ravitsemisala. Myös yliopistokoulutuksessa tieto- ja tietoliikennetekniikka nousee esiin voimakkaan ylitarjonnan osalta. (Uudenmaan TE-keskus 2009, 17.)

5.2 Työvoiman tarve Helsingin seudulla: Koulutus & Työvoima, Helsingin seutu 2020 -tutkimus

Koulutus & työvoima, Helsingin seutu 2020 – tutkimuksen teettäjinä olivat Uudenmaan kaupungit ja kunnat (Espoo, Helsinki, Kauniainen, Vantaa, Kirkkonummi) sekä Espoon seudun koulutus kuntayhtymä Omnia, Ami-säätiö, Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy, Malmin kauppaoppilaitos Oy, Helsinki Business College Oy ja Uudenmaan ELY-keskus (Montén 2010).

Tutkimuksen mukaan suhteellisen nopeimmin kasvavia toimialoja Helsingin seudulla vuoteen 2020 mennessä ovat sosiaalipalvelut, liike-elämän kaupallishallinnolliset palvelut, vähittäiskauppa ja terveydenhuoltopalvelut sekä matkailu-, majoitus- ja ravitsemispalvelut (Montén 2010, 19). Vastaavasti työpaikkojen muutos Helsingin seudulla vuodesta 2006 vuoteen 2020 on nopeinta seuraavilla ammattiloikoilla: rakennusalan työ 13,1 %, palvelutyö 14 %, sosiaali- ja terveysalan työ 29,9 %, kulttuuri- ja tiedotustyö 24,7 %, ja turvallisuusalan työ 15,9 % (Montén 2010, 24).

Työpaikkamuutos Helsingin seudulla ajalla 2006 – 2020 ammattiryhmän mukaan on suurinta sosiaalialan työntekijöiden ja ohjaajien, ravitsemisalan työntekijöiden, kauppiaiden ja myyjien,

perusterveydenhoitajien, sairaanhoitajien ja muiden terveydenhuollon asiantuntijoiden osalta määrän ollessa 5000 - 9500 (Montén 2010, 27).

Työllisen työvoiman poistuma ammattilohkoittain Helsingin seudulla 2007 -2020 on suurinta palvelutyön, toimistotyön, teollisen työn, muun johto- ja asiantuntijatyön sekä sosiaali- ja terveysalan työn lohkoilla (Montén 2010, 31).

Vuosittaisen työvoiman tarve Helsingin seudulla 2006 – 2020 ammattikorkeakoulutuksen osalta on n. 6000 (Montén 2010, 40). Ammattikorkeakoulutasoisen työvoiman kokonaistarve määrällisesti eniten on yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla, tekniikan ja liikenteen alalla, sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla ja luonnontieteiden alalla (Montén 2010, 51).

5.3 Elinkeinoelämän keskusliitto EK

EK (2010) esittää ehdotuksia työperusteiselle maahanmuutolle. EK:n (2010, 23) mukaan maahanmuuttajien koulutusta ja muuntokoulutusta tulisi lisätä. Lisäksi tulisi kehittää muualla suoritettujen tutkintojen tunnistamis- ja tunnustamismenettelyä. Ulkomaiset opiskelijat tulisi integroida suomalaiseen yhteiskuntaan ja työelämään jo opiskeluaikana mm. lisäämällä pakollista kielikoulutusta ja tehostamalla harjoittelua (EK 2010, 23). Ulkomaisille opiskelijoille tulee luoda verkostoja, tarjota kokemusta työelämästä sekä antaa riittävä kielitaito ja tietämys suomalaisesta työ kulttuurista ja työnhausta (EK 2010, 24).

EK:n mukaan työvoiman maahanmuuton keskeinen haaste on työelämässä tarvittavan suomen tai ruotsin kielitaidon hankkiminen. Maahanmuuttajien kielenopetusta tulisi laajentaa mm. yhdistettynä ammatilliseen koulutukseen. (EK 2010, 24.)

5.4 Yrittäjyys: Suomen Yrittäjät ry

Maahanmuuttajat ryhtyvät suomalaisia innokkaammin yrittäjiksi. Kun maahanmuuttajista yrittäjäksi ryhtyvien osuus työllisestä työvoimasta Suomessa on 16 prosenttia, suomalaisten osuus on 10 prosenttia. Suomessa on noin 5600 maahanmuuttajien perustamaa ja johtamaa yritystä. (Suomen Yrittäjät 2011.) Jotta maahanmuuttajien yrittäjyysaktiivisuus kasvaisi edelleen, tarvitaan vahvistusta maahanmuuttajien liiketoimintaosaamiseen ja yrittäjyysvalmiuksiin. Myös jo perustettujen maahanmuuttajayritysten kilpailukykyä ja kasvuhaluja tulee rohkaista. (Suomen Yrittäjät 2011.)

Kauppa- ja teollisuusministeriön työryhmä on esittänyt 13 kohdan reittikartan maahanmuuttajayrittäjyyden edistämiseksi. Yksi niistä on, että maahanmuuttajille lisätään ja vakiinnutetaan välttämättömien neuvonta- ja koulutuspalvelujen resursseja. (Suomen Yrittäjät 2011.)

5.5 Päijät-Hämeen liitto: Maahanmuuttopoliittinen ohjelma

Päijät-Hämeen liiton (2010, 22) maahanmuuttopoliittisen ohjelman 2010 – 2015 mukaan väestön ikääntymisen myötä mm. hoiva-alalle syntyy lähivuosina uusia työpaikkoja. Lisäksi suurten ikäluokkien eläköityminen lisää työvoiman tarvetta mm. teollisuudessa ja palvelualoilla.

Em. maahanmuuttopoliittisen ohjelman päätavoitteena esitetään: hoiva-alalle lisää maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä; maahanmuuttajat alueen yritysten voimavaraksi, ja pitkäaikaistyöttömät maahanmuuttajat työelämään. Toimenpide-ehdotuksina esitetään: 1. Kehitetään osaamisen tunnistamista (mm. oppilaitokset); 2. Kehitetään yksilöllisiä polkuja hoivatyöhön (mm. oppilaitokset); 3. Lisätään oppisopimuskoulutusta (mm. oppilaitokset); 4. Kehitetään yksilöllisiä työllistymispolkuja (mm. oppilaitokset); 5. Lisätään työnantajien ja työyhteisöjen monikulttuurisia

valmiuksia (mm. oppilaitokset); ja 6. Tuetaan ulkomaalaisten opiskelijoiden työllistymistä valmistumisen jälkeen (mm. oppilaitokset). (Päijät-Hämeen liitto 2010, 23–26.)

Aikuiskoulutuksen osalta toimenpide-ehdotuksina esitetään neljää eri teemaa: 1. Alueella jo asuvien maahanmuuttajien koulutusmahdollisuuksien parantaminen; 2. Työperusteisesti maahan muuttaneiden koulutus; 3. Maahanmuuttajien alueellisten ohjausverkoston yhteistyön kehittäminen; ja 4. Työyhteisöjen ja työnantajien monikulttuuristen valmiuksien parantaminen. (Päijät-Hämeen liitto 2010, 28.)

Maahanmuuttajien ammatillisen osaamisen täydentämiseen tähtäävän alueellisen koulutustarjonnan lisääminen osalta esitetään: 1. Lisätään ammatillista koulutustarjontaa ja rahoitusta lähivuosien painopistealueena hoiva-ala, palvelualat ja teollisuusalat; 2. Tiivistetään ohjaavan ja valmentavan koulutuksen ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulutuksen ja yliopistotutkinnon välistä yhteistyötä; 3. Ammatilliseen koulutukseen sisällytetään riittävät tukipalvelut, suomen kielen koulutus ja ohjausresurssit; 4. Hyödynnetään työelämälähtöisiä koulutusmuotoja, esim. oppisopimuskoulutusta ja vakiinnutetaan siihen liittyvät tukipalvelut; 5. Vieraskielisissä tutkinnoissa esim. amk:ssa opiskelevien ulkomaalaisten opiskeluun vakiinnutetaan määrä suomen kielen opiskelua ja työelämäyhteistyötä; 6. Varmistetaan asiantuntevan, kulttuuritietoisen ja riittävän ohjaus- ja opetushenkilöstön saatavuus ja resurssit. Lisäksi maahanmuuttajille suunnattu aikuiskoulutustarjonta kootaan samaan paikkaan, esim. portaaliin. (Päijät-Hämeen liitto 2010, 28–31.)

5.6 Tuki- ja ohjauspalveluja tarjoavat organisaatiot

Päijät-Hämeen TE-toimiston ja Lahden kaupungin Sosiaalitoimen erityispalveluiden Alipi-projektin edustajien teemahaastattelujen perusteella maahanmuuttajien koulutustarpeeseen tuli seuraavia näkökulmia.

Maahanmuuttajien työttömyysaste on n. 20 % Lahdessa helmikuussa 2011. Maahanmuuttajien ongelmana yleisellä tasolla Lahdessa on usein se, että muuttovaihe osuu elämän ruuhkavuosiin, jolloin koulutuksen, työn, kulttuuriin sopeutumisen ja perheen tarpeiden yhdistäminen on haasteellista. Monet torjuvat koulutustarpeen omassa elämässään ja saattavat turhautua. Osalla kestääkkin aikansa, ennen kuin he saavat realistisen kuvan koulutustarpeista uudessa kotimaassaan ja ovat valmiita kouluttautumaan tavoiteammattiinsa. Omaehtoisen koulutuksen tukeminen on maahanmuuttajille todella tärkeää, mutta ongelmana on usein koulutukseen pääsy.

Edellisen talouskasvun aikana maahanmuuttajat työllistyivät usein jopa suomalaisia paremmin. Tällä hetkellä rakennetyöttömyyttä on paljon. Lisäksi monet eivät halua koulutukseen, koska kokevat sen liian vaikeana ja pitkänä tienä ammattiin. Monet työnantajat Lahdessa ovat sitä mieltä, että maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden työmotivaatio ja –moraali ovat korkealla tasolla ja siksi korkeasuhdanteen aikana maahanmuuttajat työllistyvät melko hyvin Lahdessa.

Tilastot kuitenkin luovat harhakuvan akateemisista maahanmuuttajista. Vaikka heillä on korkeakoulututkinto, osa heistä ei ole työskennellyt koulutustaan vastaavissa tehtävissä lainkaan tai sitten koulutus on ollut kapea-alaista ja sitä pitäisi päivittää Suomessa. Erityisesti entisen Neuvostoliiton alueelta tulleilla näkyy epäsuhta koulutuksen ja työhistorian välillä. Tästä syystä osaamiskartoitusten tulisi perustua työhistoriaan eikä niinkään koulutustaustaan.

Alipi-projektin asiakkaina voivat olla kaikki Päijät-Hämeen alueen maahanmuuttajat. Lahdessa sosiaali- ja terveystoimessa on runsaasti maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä (arvio 30 – 40), maahanmuuttajapalveluissa heitä toimii yhteensä 10, Alipi-projektissa 3, tulkikeskuksessa 6, muualla toimistotehtävissä 4. Heistä vakinaisia on 13. Suurin ryhmä on entisen Neuvostoliiton alueelta tulleet venäjänkieliset. Muita suuria ryhmiä ovat Virosta ja Lähi-Idästä tulleet työntekijät. Muut ovat yksittäisistä eri maista tulleita henkilöitä. Ammattinimikkeitä ovat sosiaalitoimen kanslisti, työhönvalmentaja,

palveluneuvoja, tulkki, tulkinvälittäjä ja etuuskäsittelijä. Lisäksi maahanmuuttajia työskentelee lääkäreinä, sairaanhoitajina ja lähihoitajina.

Lahdessa Sosiaali- ja terveysalalla vuosina 2010 - 2015 henkilömäärästä (n. 2000) eläköityy arviolta noin 330 henkilöä eli n. 17 %. Lisää työvoimaa tarvitaan erityisesti sairaanhoitajien tehtäviin, jolloin tulisi suunnitella esimerkiksi lähihoitajasta sairaanhoitajaksi -koulutusohjelmia. Lisäksi merkonomista tradenomiksi -koulutusohjelmia tarvittaisiin. Myös maahanmuuttajataustaisten lääkäreiden täydennyskoulutus on todettu Lahdessa tarpeelliseksi. Maahanmuuttajia rekrytoitaessa kiinnitetään huomiota suomen kielen riittävään taitoon ja yhteiskunta- ja työelämä tietouteen (esim. onko työelämäsertifikaatti suoritettu).

Seuraavia koulutusohjelmia tulisi tarjota maahanmuuttajille: maahanmuuttajille suunnatut erityiskoulutusohjelmat kuten yrittäjyyskoulutus, ravintola-alan erilaiset kortti- ja passikoulutukset, yhdistyksen perustamiseen liittyvä koulutus, kolmannen sektorin vaativiin työtehtäviin suuntaava koulutus, työnhakukoulutus, ATK-koulutus, englannin kielen koulutusohjelmat maahanmuuttajille, elämänhallintakurssit ja ruotsin kielen koulutusohjelmat. Myös vastaanottava osapuoli eli alueen työyhteisöt tarvitsisivat koulutusta monikulttuurisiin kohtaamisiin.

Ongelmana maahanmuuttajilla on usein huono itsetunto uudessa kulttuurissa, verkostojen ja kontaktien puute, suosittelijoiden puute, kielitaidon puutteellisuus, kulttuuriset tekijät kuten erilaiset käsitykset kulttuurisista käytöstavoista sekä tietämättömyys kirjoittamattomista pelisäännöistä työpaikoilla.

6 Yhteenveto: Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat ja hakijat neljässä eri ammattikorkeakoulussa pääkaupunkiseudulla

Hera Competence –markkinaselvityksen tavoitteena oli selvittää, minkälainen on neljän eri ammattikorkeakoulun alueella Suomessa asuvien maahanmuuttajien koulutustarve ammattikorkeakoulujen toimialoilla pääkaupunkiseudulla. Seuraavissa alaluvuissa annetaan vastauksia pääongelmaan nykyisten opiskelijoiden ja hakijoiden osalta, sekä tarvetta lisätä maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita eri ammattikorkeakouluissa ja koulutusohjelmissä.

6.1 Nykyiset opiskelijat ja hakijat ammattikorkeakouluittain vuosina 2009 ja 2010

Nykyisiä maahanmuuttajaopiskelijoita neljässä eri ammattikorkeakoulussa on yhteensä 1 997 (Taulukko 13).

	Nykyiset opiskelijat 20.9.2010	Hakijat 2009	Hakijat 2010
Hämeen ammattikorkeakoulu	436	741	832
Lahden ammattikorkeakoulu	242	490	1076
Laurea-ammattikorkeakoulu	498	468	550
Metropolia Ammattikorkeakoulu	821	2 289	2 208
Yhteensä	1 997	3 988	4 666

Taulukko 13: Nykyiset opiskelijat ja hakijat 2009 ja 2010

Hakijoita vuonna 2009 oli nykyiseen opiskelijamäärään nähden kaksinkertainen määrä. Hakijamäärä vuonna 2010 oli 17 % suurempi kuin vuonna 2009. Suuri hakijamäärä puoltasi sellaisten toimenpiteiden suunnittelun, jotta nykyistä enemmän maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita voitaisiin hyväksyä opiskelijoiksi.

6.2 Koulutustarpeet: Englanninkieliset koulutusohjelmat

Kolmessa ammattikorkeakoulussa maahanmuuttajataustaisten hakijoiden määrä englanninkielisiin koulutusohjelmiin on yli kaksinkertainen nykyiseen opiskelijamäärään verrattuna. Laureassa hakijamäärä on alhaisempi kuin nykyisten opiskelijoiden määrä. Kokonaisuutena hakijamäärät vuonna 2009 ja 2010 ovat kaksinkertaisia nykyiseen opiskelijamäärään verrattuna. (Taulukko 14) Vuosittaisiin hakijamääriin vaikuttaa englanninkielisten koulutusohjelmien hakuajat.

	Nykyiset opiskelijat 20.9.2010	Hakijat 2009	Hakijat 2010
Hämeen ammattikorkeakoulu	423	741	832
Lahden ammattikorkeakoulu	190	393	949
Laurea-ammattikorkeakoulu	418	280	320
Metropolia Ammattikorkeakoulu	630	1 742	1 398
Yhteensä	1 661	3 156	3 499

Taulukko 14: Englanninkieliset koulutusohjelmat: Nykyiset opiskelijat ja hakijat 2009 ja 2010

Suuri maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden hakijamäärä puoltaisi sellaisten toimenpiteiden suunnittelun, jotta suurempi määrä maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita voitaisiin hyväksyä englanninkielisiin koulutusohjelmiin.

6.3 Koulutustarpeet: Suomenkieliset koulutusohjelmat

Nykyiset opiskelija- ja hakijamäärät esitellään taulukossa 15.

	Nykyiset opiskelijat 20.9.2010	Hakijat 2009	Hakijat 2010
Hämeen ammattikorkeakoulu	13	0	0
Lahden ammattikorkeakoulu	52	97	127
Laurea-ammattikorkeakoulu	80	188	230
Metropolia Ammattikorkeakoulu	191	547	810
Yhteensä	336	832	1 167

Taulukko 15: Suomenkieliset koulutusohjelmat: Nykyiset opiskelijat ja hakijat 2009 ja 2010

HAMK:issa suomenkielisiin koulutusohjelmiin ei ole ollut hakijoita vuosina 2009 ja 2010 alkaviin koulutusohjelmiin ja nykyistenkin maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrä on pieni. Lamk:issa hakijoiden määrä 2009 ja 2010 on noin kaksinkertainen nykyiseen opiskelijamäärään verrattuna. Laureassa suomenkielisiin koulutusohjelmiin hakijoiden määrä on lisääntynyt runsaasti vuonna 2010 alkaviin koulutusohjelmiin ja hakijoiden määrä on yli kaksinkertainen verrattuna jo opiskelemissa olevien määrään. Metropolia-issa hakijoiden määrä on 2-4 -kertainen nykyiseen opiskelijamäärään verrattuna vuosina 2009 ja 2010.

Maahanmuuttajataustaisten hakijoiden suuri hakijamäärä suomenkielisiin koulutusohjelmiin puoltaisi Lamk:issa, Laureassa ja Metropolia-issa sellaisten toimenpiteiden suunnittelua, joiden avulla entistä suurempi määrä maahanmuuttajataustaisia hakijoita voitaisiin hyväksyä opiskelijoiksi.

6.4 Koulutustarpeet: Nuorten koulutusohjelmat

Nuorten koulutusohjelmien nykyiset opiskelija- ja hakijamäärät esitellään taulukossa 16.

	Nykyiset opiskelijat 20.9.2010	Hakijat 2009	Hakijat 2010
Hämeen ammattikorkeakoulu	424	647	738
Lahden ammattikorkeakoulu	216	472	1 032
Laurea-ammattikorkeakoulu	444	385	521
Metropolia Ammattikorkeakoulu	723	1 901	1 702
Yhteensä	1 807	3 405	3 993

Taulukko 16: Nuorten koulutusohjelmat: Nykyiset opiskelijat ja hakijat 2009 ja 2010

Maahanmuuttajataustaisten hakijoiden hakeutuminen nuorten koulutusohjelmiin vuosina 2009 ja 2010 on yli kaksinkertain nykyiseen maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrään verrattuna.

Maahanmuuttajataustaisten hakijoiden suuri hakijamäärä nuorten koulutusohjelmiin puoltaisi sellaisten toimenpiteiden suunnittelua, joiden avulla entistä suurempi määrä maahanmuuttajataustaisia hakijoita voitaisiin hyväksyä opiskelijoiksi nuorten koulutusohjelmiin.

6.5 Koulutustarpeet: Aikuisten koulutusohjelmat

Aikuisopiskelijoiden nykyiset opiskelijamäärät ja hakijat esitellään taulukossa 17.

	Nykyiset opiskelijat 20.9.2010	Hakijat 2009	Hakijat 2010
Hämeen ammattikorkeakoulu	5	0	0
Lahden ammattikorkeakoulu	10	17	39
Laurea-ammattikorkeakoulu	34	35	24
Metropolia Ammattikorkeakoulu	47	121	300
Yhteensä	96	173	363

Taulukko 17: Aikuisten koulutusohjelmat: Nykyiset opiskelijat ja hakijat 2009 ja 2010

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrä aikuisten koulutusohjelmissä kussakin neljässä ammattikorkeakoulussa on sängen alhainen. Kokonaishakijamäärää lisää erityisesti Metropoliaan hakeneiden määrä. Kolmessa muussa ammattikorkeakoulussa hakijamäärät ovat nykyisiin opiskelijamääriin alhaisia. Syitä, miksi aikuisten koulutusohjelmien hakijamäärät ovat alhaisia, olisi syytä pohtia. Metropoliaassa tulisi harkita sellaisia toimenpiteitä, joiden avulla voitaisiin lisätä maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrää aikuisten koulutusohjelmissä.

6.6 Koulutustarpeet: Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot

Ylempien ammattikorkeakoulututkintojen opiskelijoiden määrät ja hakijat esitellään taulukossa 18.

	Nykyiset opiskelijat 20.9.2010	Hakijat 2009	Hakijat 2010
Hämeen ammattikorkeakoulu	7	0	94
Lahden ammattikorkeakoulu	16	1	5
Laurea-ammattikorkeakoulu	20	48	5
Metropolia Ammattikorkeakoulu	51	267	206
Yhteensä	94	316	310

Taulukko 18: Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot: Nykyiset opiskelijat ja hakijat 2009 ja 2010

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavia koulutusohjelmia neljässä eri ammattikorkeakoulussa on 4 – 11 ammattikorkeakoulusta riippuen. Suurimmat hakijamäärät ovat Metropoliaassa. Hakijamäärään vuositason vaikuttaa YAMK-koulutusohjelmien hakuajankohdat.

Metropoliaassa tulisi harkita sellaisia toimenpiteitä, joiden avulla voitaisiin lisätä maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrää ylemmissä amk-koulutusohjelmissä.

6.7 Valmistuneet ammattikorkeakouluittain vuonna 2009

Maahanmuuttajataustaisten valmistuneiden määrät nuorten, aikuisten ja ylempään tutkinnon koulutusohjelmien osalta esitellään taulukossa 19.

	Nuoret	Aikuiset	Ylemmät	Erikoistumisopinnot ja opettajakoulutus	Yhteensä
Hämeen ammattikorkeakoulu	16	3	0	21	40
Lahden ammattikorkeakoulu	19	16	7	2	44
Laurea-ammattikorkeakoulu	57	2	5	0	64
Metropolia Ammattikorkeakoulu	107	2	4	21	134
Yhteensä	199	23	16	44	282

Taulukko 19: Valmistuneet ammattikorkeakouluittain vuonna 2009 (OPM:n Discoverer-raportointiohjelma)

Vuonna 2009 valmistui neljästä eri ammattikorkeakoulusta yhteensä 282 opiskelijaa, joiden äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi. Valmistuneista 199 oli nuorten koulutusohjelmista, 23 aikuisten koulutusohjelmista, 16 ylempään tutkinnon koulutusohjelmista ja 44 erikoistumisopinnoista ja opettajakoulutuksesta.

HAMK:in valmistuneista 15 valmistui englanninkielisistä koulutusohjelmista, 4 suomenkielisistä koulutusohjelmista ja 20 opettajakoulutusohjelmasta. Lamk:in valmistuneista 16 valmistui englanninkielisistä koulutusohjelmista ja 26 suomenkielisistä koulutusohjelmista. Laurean valmistuneista 42 valmistui englanninkielisistä koulutusohjelmista ja 22 suomenkielisistä koulutusohjelmista. Metropolian valmistuneista 53 valmistui englanninkielisistä koulutusohjelmista ja 60 suomenkielisistä koulutusohjelmista. Erikoistumisopinnoista valmistuneet 21 valmistuivat suomenkielisistä opinnoista.

7 Yhteenveto tuloksista

Seuraavaksi esitellään yhteenvetona valittujen näkökulmien osalta keskeisimpiä esiinnousseita tuloksia perustuen olemassa oleviin tilastoihin, aiempiin tutkimuksiin ja hankittuun empiiriseen aineistoon.

Maahanmuuttajien näkökulma

- Suurimmat ulkomaalaisryhmät pääkaupunkiseudulla ovat Viron, Venäjän/Entisen Neuvostoliiton, Ruotsin, Somalian ja Kiinan kansalaiset.
- Vastaavasti Suomen kansalaisuuden saaneet viisi suurinta ryhmää ovat entisen kansalaisuuden mukaan Venäjän, Somalian, Irakin, Afganistanin ja Iranin kansalaiset.
- Maahanmuuttajanuoret kouluttautuvat selvästi huonommin kuin syntyperäiset suomalaiset. Lapsena Suomeen muuttaneista ulkomaalaisista noin 23 prosenttia on käynyt korkeakoulun.
- Maahanmuuttajilla suomalaisiin verrattuna on keskimääräistä alhaisempi peruskoulutus.
- Maahanmuuttajien kouluttautumisen haasteena on heikko suomen kielen taito.
- Maahanmuuttajien työttömyysaste on sangen korkea.
- Huono-osaisuus kasautuu erityisesti pääkaupunkiseudulla.
- Asunottomuus vaivaa pääkaupunkiseudun maahanmuuttajia.
- Maahanmuuttajista ikäryhmään 20 – 29 vuotta kuuluvia Suomen kansalaisuuden vuonna 2009 sai 544 henkilöä, jotka ovat lähinnä iältään sopivia ammattikorkeakouluopintoihin.

Ammattikorkeakoulujen näkökulma

- Suurimmat ulkomaalaisryhmät/suomen kansalaisuuden saaneet ryhmät pääkaupunkiseudulla (virolaiset, venäläiset, ruotsalaiset, somalialaiset, kiinalaiset, irakilaiset, afganistanilaiset, iranilaiset) eivät ole edustettuna suurimpina opiskelija-/hakijaryhminä eri ammattikorkeakouluissa.
- Em. viisi suurinta ulkomaalaisryhmää eivät yleensä ole suorittaneet englanninkielistä perustutkintoa.
- Suomen kansalaisuuden saaneet viisi suurinta ryhmää entisen kansalaisuuden mukaan eivät yleensä ole suorittaneet englanninkielistä perustutkintoa.
- Englantia puhuvat ovat kolmanneksi suurin ulkomaalaisryhmä Suomessa.
- Kaikkien ammattikorkeakoulujen maahanmuuttajataustaisista tutkinto-opiskelijoista 36,9 prosenttia on Euroopasta, 25,1 prosenttia Afrikasta ja 33,9 prosenttia Aasiasta. Luvut pitävät sisällään sekä ulkomaiset tutkinto-opiskelijat että pysyvästi Suomessa oleskelevat maahanmuuttajataustaiset henkilöt.
- Neljässä eri ammattikorkeakoulussa (HAMK, Lamk, Laurea, Metropolia) maahanmuuttajataustaiset opiskelijat opiskelevat pääsääntöisesti englanninkielisissä koulutusohjelmissa. Osa heistä on ulkomaisia tutkinto-opiskelijoita, jotka ovat tulleet Suomeen saatuaan opiskelupaikan. Heidän oleskelunsa Suomessa ei välttämättä ole pysyvää.
- Maahanmuuttajat ovat kiinnostuneita suomenkielisistä koulutusohjelmista ja he hakevat suomenkielisiin koulutusohjelmiin, mutta heidän sisäänpääsynsä suomenkielisiin koulutusohjelmiin on alhainen.
- Maahanmuuttajien sisäänpääsy englanninkielisiin koulutusohjelmiin on alhainen.
- Suuri maahanmuuttajataustaisten hakijoiden määrä puoltaisi sellaisten toimenpiteiden suunnittelun, jotta nykyistä enemmän maahanmuuttajataustaisia hakijoita voitaisiin hyväksyä opiskelijoiksi.

- Suuri maahanmuuttajataustaisten hakijoiden määrä puoltaisi sellaisten toimenpiteiden suunnittelun, jotta suurempi määrä maahanmuuttajataustaisia hakijoita voitaisiin hyväksyä englanninkielisiin koulutusohjelmiin.
- Maahanmuuttajataustaisten suuri hakijamäärä suomenkielisiin koulutusohjelmiin puoltaisi Lamk:iissa, Laureassa ja Metropoliaassa sellaisten toimenpiteiden suunnittelua, joiden avulla entistä suurempi määrä maahanmuuttajataustaisia hakijoita voitaisiin hyväksyä opiskelijoiksi.
- Hakukelpoisuuden toteaminen on haastavaa johtuen eri maiden koulutusjärjestelmistä ja koulutuksen tasosta.

Työnantajien näkökulma

- Maahanmuuttajien työllistymistä edesauttaa suomen kielen taito.

Tuki- ja ohjauspalveluja tarjoavien organisaatioiden näkökulma

- Maahanmuuttajille tulisi lisätä välttämättömiä neuvontapalveluja ja koulutuspalveluja.
- Muuntokoulutusta eri koulutusaloilla
- Täydennyskoulutusta
- Erityiskoulutusohjelmia

8 Toimenpide-ehdotukset ammattikorkeakouluille

Edellä esitettyjen tulosten perustella esitetään pohdittavaksi seuraavia toimenpiteitä maahanmuuttajataustaisten ammattikorkeakoulutuksen kehittämiseksi.

Maahanmuuttajakohderyhmät:

- Koulutusohjelmien voimakkaampi suuntaaminen Suomessa oleville suurimmille maahanmuuttajaryhmille (Viro, Venäjä/Ent. Neuvostoliitto, Somalia, Kiina, Irak). Tämän voisi huomioida esimerkiksi valintamenettelyssä.

Haku- ja valintamenettely:

- Haku- ja valintamenettelyjä tulee kehittää siten, että maahanmuuttajataustaisia hakijoita tulee valituksi enemmän suomenkielisiin koulutusohjelmiin, esimerkiksi lisäaika valintakoetilanteessa, sanakirjan käyttö valintakoetilanteessa.
- Valmentavat opinnot laajuudeltaan 20 – 30 op, jonka suorittaminen mahdollistaa hakemisen suomenkielisiin koulutusohjelmiin (vaihtoehtoisesti hakijoille).

Koulutusohjelmat:

- Suomenkielisten koulutusohjelmien määrällinen suuntaaminen niille toimialoille, joilla työvoiman kysyntä alueellisesti on suurempi kuin tarjonta.

Suomen kielen opetus:

- Suomenkielisiin koulutusohjelmiin maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille lisätään 30 op:n laajuinen suomenkielen opetus. Opiskelijoille lähtötasoarvio ja HOPS-sopeutus.
- Englanninkielisissä koulutusohjelmissä opiskelun toteuttaminen toisesta lukuvuodesta alkaen osittain suomen kielellä ja ensimmäisenä vuonna panostettaisiin sosiaalisissa tilanteissa tarvittavan suomen kielen osaamiseen ja englannin kielen kirjoittamiseen.
- Maahanmuuttajataustaisille tulisi tarjota opiskeluaikana myös pakollista ruotsin kielen koulutusta.

Työharjoittelu:

- Maahanmuuttajataustaisille tulisi luoda verkostoja, tarjota kokemusta työelämästä ja antaa riittävä tietämys suomalaisesta työelämästä.
- Työharjoittelua tulisi tehostaa.
- Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden integrointi suomalaiseen yhteiskuntaan ja työelämään jo opiskeluaikana esimerkiksi työelämäyhteyksiä lisäämällä.
- Työharjoittelun ja työllistymistä edistävien toimenpiteiden kehittäminen englanninkielisissä koulutusohjelmissä opiskelevien osalta siten, että he voisivat suorittaa työharjoittelunsa Suomessa toimivissa yrityksissä ja työllistyä valmistuttuaan niihin.

Ulkomailla suoritettujen tutkintojen AHOT-menettelyt:

- Muualla suoritettujen tutkintojen tuottaman osaamisen tunnistamis- ja tunnustamismenettelyä tulisi kehittää siten, että maahanmuuttajataustaiset voisivat hyödyntää nykyistä paremmin muualla suorittamiaan tutkintoja.

Aikuiskoulutus:

- Maahanmuuttajataustaisille suunnatun aikuiskoulutuksen lisääminen.
- Pätevyitymiskoulutuksen aloittaminen suunnattuna maahanmuuttajataustaisille siten, että he voivat täydentää aiemmin muualla hankkimaansa koulutusta saadakseen ammattikorkeakoulututkinnon pätevyuden. Pätevyitymiskoulutus joko päivä- tai iltaopetuksena.
- Kehitetään aikuiskoulutusta painottuen erityisesti yrittäjyyteen, liiketoimintaosaamiseen ja yrittäjyysvalmiuksiin joko Avoimen korkeakoulun tai tutkintokoulutuksen puitteissa (esim. moduuleina).

Avoim ammattikorkeakoulu:

- Lisätään Avoimen ammattikorkeakoulun opintojen tarjontaa suunnattuna maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille. Opinnot voitaisiin tarjota esimerkiksi moduuleina, jotka voitaisiin myöhemmin hyväksilukea tutkintoon johtavassa koulutuksessa.

Tuki- ja ohjauspalvelut:

- Koulutuspolkuajattelun kehittäminen maahanmuuttajataustaisille.
- Tuutoroinnin ja opintojen ohjauksen resurssien lisääminen, myös valmentavissa opinnoissa opiskeleville.

Amk-opettajille:

- Monikulttuurisen pedagogiikan koulutusta opettajille.

Metropolialueen ammattikorkeakoulujen yhteistyö

- Metropolialueen ammattikorkeakoulujen profiloituminen maahanmuuttajakoulutuksessa kilpailun vähentämiseksi

Koulutusohjelmien suuntaaminen maahanmuuttajataustaisille

- Ammattikorkeakoulu voisi suunnata koulutusohjelmia erityisesti maahanmuuttajataustaisille, jolloin koulutusohjelman työmarkkinoille sijoittumista ohjaava vaikutus haluttuun suuntaan olisi voimakkaampi. Suuntaamisen perusteena voisi olla toisaalta alueen ja toimialan työvoiman tarve ja toisaalta maahanmuuttajien työllistyminen erityisesti ko. toimialalla.

9 Pohdinta

Maahanmuuttajataustaisiin henkilöihin liittyvä käsitteistö on moninainen juontuen lainsäädännöstä, mikä heijastuu tilastoinnissa. Tästä syystä täsmällisiä tilastotietoja eri alueilta ja eri aiheista ei ole tarjolla maahanmuuttajaryhmittäin.

Tämän markkinaselvityksen yhtenä haasteena on ollut maahanmuuttajataustaisten henkilöiden tavoittaminen empiirisen aineiston hankinnan osalta. Koska heistä ei ole olemassa yhtä ainoaa osoitteistoa, mitä kautta heitä voisi lähestyä, jäi hankitun empiirisen aineiston määrä erittäin alhaiseksi. Tästä syystä raportin tulokset pohjautuvat pitkälti tilastotietoihin ja aiempiin tutkimuksiin.

Luvussa 8 esitettiin toimenpide-ehdotuksia maahanmuuttajien ammattikorkeakoulutuksen kehittämiseksi. Toimenpide-ehdotusten taustaksi voidaan esittää kysymys pohdittavaksi, vastaako nykyisin ammattikorkeakouluissa tarjottavat englanninkieliset koulutusohjelmat siihen tarpeeseen, mikä suomalaisessa yhteiskunnassa tällä hetkellä on. Vai heijastavatko englanninkieliset koulutusohjelmat sitä tarvetta, mitä varten ne on aikanaan luotu? Selkeämmin ilmaistuna, silloin kun englanninkieliset koulutusohjelmat perustettiin, tavoitteena lienee ollut suomalaisen teollisuuden kansainvälistyminen ja sen tarvitsemat henkilöresurssit ja osaaminen. Tänä päivänä englanninkielisiin koulutusohjelmiin hakeutuu runsaasti maahanmuuttajataustaisia henkilöitä, joita tarvittaisiin Suomessa eri toimialojen tehtävissä (mm. hoitoala, palvelualat), mutta suomen kielen heikosta osaamisesta johtuen he eivät tule valituksi suomenkielisiin koulutusohjelmiin ja englanninkieliset koulutusohjelmat eivät tuota riittävää suomen kielen osaamista.

Tehdyn markkinaselvityksen heikkoutena on, että ei pystytty selvittämään kunkin ammattikorkeakoulun alueen osalta sen erityistarpeita vastaavaa maahanmuuttajien koulutustarvetta.

Lopuksi todettakoon, että maahanmuuttajataustaisten henkilöiden ammattikorkeakoulutasoinen koulutus ja sen kehittäminen on erittäin haasteellinen tehtävä, missä on huomioitava maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kulttuuritekijät, aiempi koulutus, esteet koulutukseen hakeutumiseen, esteet opiskelussa ja työllistymisessä. Yhteistyötä työnantajien kanssa on lisättävä, jotta voitaisiin paremmin vastata työllistymisen vaatimaan osaamiseen, erityisesti suomen kielen osalta.

Lähteet

- EK 2010. Osaava henkilöstö – menestyvät yritykset. EK:n koulutus- ja työvoimapolitiiset linjaukset vuoteen 2015. Elinkeinoelämän keskusliitto EK. www.ek.fi/julkaisut.
- Forsander, A., Ekholm, E. & Hautaniemi, P. 2000. Monietnisyys, yhteiskunta ja työ. Helsingin yliopisto.
- Galaktionova, T. & Jalkanen, S. 2007. Etelä-Savon työikäiset maahanmuuttajat. Etelä-Savon TE-keskus.
- Heikkilä, Elli & Pikkarainen, Maria 2008. Väestön ja työvoiman kansainvälistyminen nyt ja tulevaisuudessa. Siirtolaisuustutkimuksia A30. Turku: Siirtolaisuusinstituutti.
http://www.migrationinstitute.fi/pdf/Siirtolaisuustutkimuksia_A30_ESR.pdf
- Hera 2010. Hera Competence. <http://www.hera.fi/?group=4&hera=1>, Luettu 15.6.2010.
- HS 2009. Metropoliiin muutetaan nyt idästä ja itään. Helsingin Sanomat, A13.
- Kangasharju, A., Korpinen, L. & Parkkinen, P. 2003. Suomessa asuvat ulkomaalaiset: Esiselvitys. VATT-keskustelualoitteita. VATT Discussion Papers, 297. http://www.vatt.fi/file/vatt_publication_pdf/k297.pdf. 31.1.2008.
- Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386.
- Montén, Seppo 2010. Koulutus & työvoima. Helsingin seutu 2020. Osaamisella kohti tulevaisuutta. Vantaan kaupunki, sivistystoimi. http://www.helz.fi/Tietokeskus/julkaisut/pdf/10.11.29_muuttutk.Monten.pdf
- OPM:n Discoverer-raportointiohjelma.
- Päijät-Hämeen liitto 2010. Päijät-Hämeen maahanmuuttopolitiittinen ohjelma 2010 – 2015.
[http://www.lahti.fi/www/images/nsf/files/95073F94099A793CC225778A00200ED7/\\$file/Maahanmuuttopolitiittinen%20ohjelma%20240510lopullinen%20versio.pdf](http://www.lahti.fi/www/images/nsf/files/95073F94099A793CC225778A00200ED7/$file/Maahanmuuttopolitiittinen%20ohjelma%20240510lopullinen%20versio.pdf)
- Suomen Yrittäjät 2011. Maahanmuuttajissa paljon yrittäjyyspotentiaalia. Luettu 10.2.2011.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/a/?announcementId=c937cbc5-e1cf-4026-bb29-3bbb49684597&groupId=68b59a23-10c7-49ac-bf01-329a4abb87c8>
- Te-keskus 2011. Palvelut maahanmuuttajille. Luettu 31.1.2011.
<http://www.te-keskus.fi/Public/?nodeid=10590&area=7651>
- Tikkanen, I., Rautiainen, M-L., Kotro, E., Korkiakangas, M. ja Nives, M. 2008. Ulkomaalaistaustaiset palvelualalla. Koulutukseen hakeutumisen ja työllistymisen esteet. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, C: Raportteja, 34.
- Tilastokeskus 2006. Työssäkäyntitilasto.
- Tilastokeskus 2007. Ulkomaalaiset ja siirtolaisuus 2006.
- Tilastokeskus 2010a. Väestötilastot, ulkomaiden kansalaiset vuonna 2009. Luettu 3.1.2011.
http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html
- Tilastokeskus 2010b. Väestörakenne 2009. Luettu 3.1.2011.
http://www.stat.fi/til/vaerak/2009/vaerak_2009_2010-03-19_kuv.004.fi.html
- Tilastokeskus 2010c. Väestö- ja kuolemansyytilastot. Tilastokeskus. Luettu 3.1.2011.
http://www.stat.fi/til/kans/2009/kans_2009_2010-05-07_kuv.001.fi.html

Tilastokeskus 2010d. Suomen kansalaisuuden saaneiden ja ulkomaan kansalaisten ikärakenne 2009. Luettu 3.1.2011. http://www.stat.fi/til/kans/2009/kans_2009_2010-05-07_tau_001.fi.html

Tilastokeskus 2010e. Suomen kansalaisuuden saaneet ulkomaalaiset. Luettu 3.1.2011. http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html

Tilastokeskus 2010f. Maakuntien väestökehitys ajautumassa eri suuntiin. Luettu 4.1.2011. http://www.tilastokeskus.fi/til/vaerak/2009/01/vaerak_2009_01_2010-09-30_tie_001.fi.html

Tilastokeskus 2010g. Perusasteen jälkeisen tutkintotavoitteisen koulutuksen ulkomaalaiset opiskelijat koulutussektoreittain koulutusalan (opetushallinnon luokitus) mukaan 2007. Luettu 4.1.2011. http://www.tilastokeskus.fi/til/opiskt/2007/opiskt_2007_2009-01-23_tau_006.html

Tilastokeskus 2010h. Perusasteen jälkeisen tutkintotavoitteisen koulutuksen ulkomaalaiset opiskelijat koulutussektoreittain kansalaisuuden maanosan mukaan 2007. Luettu 4.1.2011. http://www.tilastokeskus.fi/til/opiskt/2007/opiskt_2007_2009-01-23_tau_005.html

Tilastokeskus 2010i. Maahanmuutossa suuria muutosvaihteluita. Luettu 4.1.2011. http://www.tilastokeskus.fi/artikkelit/2010/art_2010-07-09_001.html?s=6

Tilastokeskus 2010j. Pääasiallinen toiminta kansalaisuuden mukaan 31.12.2008 (mukana kansalaisuudet, joissa oli 500 vakituisesti maassa asuvaa). Luettu 4.1.2011. http://www.tilastokeskus.fi/til/tyokay/2008/01/tyokay_2008_01_2010-04-20_tau_001.fi.html

Tilastokeskus 2010k. Työssäkäyntitilasto 2008. Luettu 4.1.2011. <http://pxweb2.stat.fi/Database/StatFin/Vrm/tyokay/tyokay.fi.asp>

Tilastokeskus 2010l. Väestön koulutusrakenne 2009. Luettu 10.1.2011. http://www.tilastokeskus.fi/til/vkour/2009/vkour_2009_2010-12-03.fi.pdf

Tilastokeskus 2011a. Väestö. Luettu 7.4.2011. http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html

Tilastokeskus 2011b. PX-Web-tietokannat. Kansalaisuus maakunnittain 2009.

Ulkomaalaislaki 30.4.2004/301.

Uudenmaan TE-keskus 2009. Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen linjaukset vuodelle 2010. Osaamisen kehittämisryhmä, 20.4.2009.

Valtioneuvosto 2010. Valtioneuvoston selonteko metropolipolitiikasta. http://www.hel2.fi/Helsinginseutu/seutuselvitykset/VN_selonteko_metropolipolitiikka.pdf

Viskari, M. 2008. Myös kielitaidoton maahanmuuttaja voi pärjätä siivoustyössä. PUHTAUS&PALVELU sektori 39 (1), 20 -21.

Yle 2010. Maahanmuuttajanuoret kouluttautuvat huonosti. Luettu 3.1.2011. http://yle.fi/uutiset/kotimaa/2010/12/maahanmuuttajanuoret_kouluttautuvat_huonosti_2249782.html

Haastattelut

Ahomäki, Maarit, johtava työvoimaneuvoja, Päijät-Hämeen TE-toimisto, helmi-maaliskuu 2011.

Saloranta, Anne, maahanmuuttaja-asioiden kehittämispäällikkö, Lahden kaupunki/Sosiaalitoimen erityispalvelut/Alipi-projekti, helmi-maaliskuu 2011.

Taulukot

- Taulukko 1: Ulkomaiden kansalaiset Suomessa vuonna 2010
Taulukko 2: Ulkomaalaisten määrä ja osuus maakunnittain 2009
Taulukko 3: Työikäiset suomalaiset (vuonna 2009) ja ulkomaiden kansalaiset (vuonna 2005) koulutustason mukaan
Taulukko 4: Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä ammattikorkeakoulussa koulutusalan mukaan 2007
Taulukko 5: Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan, ulkomaalaiset ja koko väestö vuonna 2008
Taulukko 6: Suomen ja ulkomaiden kansalaisten työllisyys- ja työttömyysaste 31.12.2008
Taulukko 7: Vastaajat sukupuolen ja syntymävuosikymmenen mukaan
Taulukko 8: Vastaajien koulutus sukupuolen mukaan
Taulukko 9: Vastaajien ulkomaalaisasema muuttomaan mukaan
Taulukko 10: Vastaajien kiinnostus eri koulutusta kohtaan nykyisen koulutuksen mukaan
Taulukko 11: Esteet koulutukseen hakeutumiseen
Taulukko 12: Vastaajien kiinnostus opiskella ensisijaisesti tietyssä ammattikorkeakoulussa
Taulukko 13: Nykyiset opiskelijat ja hakijat 2009 ja 2010
Taulukko 14: Englanninkieliset koulutusohjelmat: Nykyiset opiskelijat ja hakijat 2009 ja 2010
Taulukko 15: Suomenkieliset koulutusohjelmat: Nykyiset opiskelijat ja hakijat 2009 ja 2010
Taulukko 16: Nuorten koulutusohjelmat: Nykyiset opiskelijat ja hakijat 2009 ja 2010
Taulukko 17: Aikuisten koulutusohjelmat: Nykyiset opiskelijat ja hakijat 2009 ja 2010
Taulukko 18: Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot: Nykyiset opiskelijat ja hakijat 2009 ja 2010
Taulukko 19: Valmistuneet ammattikorkeakouluittain vuonna 2009

Kuviot

- Kuvio 1: Suurimmat vieraskieliset ryhmät 1999 ja 2009
Kuvio 2: Suomen kansalaisuuden saaneet entisen kansalaisuuden mukaan 2009
Kuvio 3: Ulkomaiden kansalaiset maakunnittain 2008 ja 2009
Kuvio 4: Ulkomaalaisten määrä Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla
Kuvio 5: Työllisten maahanmuuttajien työllistymissektorit vuosi muuton jälkeen eli vuosina 1994 ja 2003
Kuvio 6: Ulkomaalaistaustaisten yleisimmät ammattiryhmät vuonna 2006
Kuvio 7: Ammattiryhmiä, joissa oli suhteellisesti eniten ulkomaalaistaustaisia (%) vuonna 2006

Liitteet

Liite 1: E-kyselylomake/E-questionnaire

HERA COMPETENCE/MARKKINASELVITYS -HANKE

21.11.2011

Arvoisa vastaanottaja,

Tämä kysely on osa Hera Competence/Markkinaselvitys -hanketta, jonka tarkoituksena on kehittää maahanmuuttajien mahdollisuuksia opiskella metropolialueen ammattikorkeakouluissa ja lisätä maahanmuuttajien tietoisuutta Helsingin metropolialueen ammattikorkeakoulujen tarjoamista mahdollisuuksista.

Hankkeessa ovat mukana Hämeen ammattikorkeakoulu, Lahden ammattikorkeakoulu, Laurea-ammattikorkeakoulu ja Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Kyselyn tarkoituksena on selvittää Suomessa asuvien maahanmuuttajataustaisten henkilöiden koulutustarpeita pääkaupunkiseudulla.

Toivomme organisaationne/järjestönne/yhteisönne maahanmuuttajien vastaavan kyselyyn. Linkit voi lähettää sähköpostilla mahdollisille vastaajille (tai linkit voi myös toimittaa/laittaa/lähettää sisäiseen tiedotuskanavaanne (intra, intranet), mikäli sellainen on käytössä.

Kyselyyn vastaaminen tapahtuu sähköisellä e-lomakkeella, joihin pääsee alla olevista linkeistä. Vastaaja voi valita joko suomenkielisen tai englanninkielisen kyselylomakkeen.

- suomenkielinen kyselylomake: <https://elomake.metropolia.fi/lomakkeet/3173/lomake.html>
- englanninkielinen kyselylomake: <https://elomake.metropolia.fi/lomakkeet/3182/lomake.html>

Kyselyyn vastaaminen olisi hyvä järjestää ohjatusti henkilön johdolla, joka tuntee maahanmuuttajien koulutusta, mikäli ohjattu tuokio on mahdollista toimestanne järjestää.

Kyselyyn vastaaminen vie aikaa n. 10 minuuttia. Kyselyyn voi vastata sunnuntaihin 27.2.2011 saakka.

Kiitos yhteistyöstä.

Terveisin

Laurea-ammattikorkeakoulu
Yliopettaja Irma Tikkanen
Vanha maantie 9
02650 ESPOO
Puh. 046 856 7250
irma.tikkanen@laurea.fi

Arvoisa maahanmuuttaja/Dear Immigrant!

Tämä kysely on osa Hera Competence –hanketta, jonka tarkoituksena on kehittää maahanmuuttajien mahdollisuuksia opiskella metropolialueen ammattikorkeakouluissa ja lisätä maahanmuuttajien tietoisuutta Helsingin metropolialueen ammattikorkeakoulujen tarjoamista mahdollisuuksista. Hera Competence –hankkeessa mukana ovat Hämeen ammattikorkeakoulu, Lahden ammattikorkeakoulu, Laurea-ammattikorkeakoulu ja Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Tämän kyselyn tarkoituksena on selvittää Suomessa asuvien maahanmuuttajataustaisten henkilöiden koulutustarpeita pääkaupunkiseudulla liittyen seitsemän eri alan ammattikorkeakouluopintoihin. Pyydämme Sinua vastaamaan alla oleviin kysymyksiin. Kyselyyn vastaaminen vie aikaa n. 10 minuuttia. Kyselyyn voi vastata sunnuntaihin 27.2.2011 saakka. Kiitokset vastauksestasi etukäteen!

This questionnaire is a part of the Hera Competence project, which aims to improve the possibilities for immigrants to study at the universities in the Helsinki metropolitan region and provide more information about the range of education on offer. The following Universities of Applied Sciences are participating in the Hera Competence project: HAMK University of Applied Sciences, Lahti University of Applied Sciences, Laurea University of Applied Sciences, and Helsinki Metropolia University of Applied Sciences.

Are you an immigrant in Finland interested in studying at a University of Applied Sciences? If so, please take a moment to answer this questionnaire. The questionnaire will only take about 10 minutes to complete. The purpose of this survey is to clarify the educational needs of foreign-born residents in the Helsinki region interested in studying in seven different sectors of the Universities of Applied Sciences. Please answer the questions below and complete the questionnaire by Sunday 27 February 2011. Thank you for your input in advance.

VALITSE OIKEA VASTAUSVAIHTOEHTO TAI KIRJOITA VASTAUS SILLE VARATTUUN TILAAN. / PLEASE CHOOSE THE BEST ALTERNATIVE OR WRITE YOUR ANSWER.

Terveisin/ Regards,
Irma Tikkanen
Yliopettaja, Principal Lecturer
Laurea-ammattikorkeakoulu/Laurea University of Applied Sciences
irma.tikkanen@laurea.fi

VASTAAJAN TIEDOT/YOUR PERSONAL DETAILS

- A1. Olen/I am a? (Valitse tästä/Select)
1 nainen/ woman
2 mies/ man
- A2. Olen syntynyt vuonna/ The year I was born:?
- A3. Asuinkuntani on/The place of my residence is:?

VASTAAJAN NYKYINEN KOULUTUS/YOUR LEVEL OF EDUCATION

- B1. Koulutukseni on/ My education is (Valitse tästä/Select)
1 peruskoulu/ comprehensive school
2 lukio, upper secondary school
3 ammatillinen perustutkinto/ vocational qualification
4 korkeakoulututkinto/ university degree

B1.1	Jos sinulla on yliopistotutkinto, mikä tutkinto/ <i>If you have a university degree, which degree?</i>
B2.	Minulla on myös Suomessa suoritettu ammatillinen perustutkinto/ <i>I also have a vocational upper secondary qualification taken in Finland?</i>
B3.	Olen suorittanut Suomessa myös seuraavan koulutuksen/ <i>I have also passed the following education/courses in Finland?</i>
B4.	Olen/en ole suorittanut YKI-kielitutkinnon suomen kielessä/ <i>I have/have not passed the National Certificate of Language Proficiency in Finnish and received an overall grade at the following level:?</i> (Valitse tästä/ <i>Select</i>)
	1 En ole suorittanut YKI-kielitutkintoa / <i>I have not passed the National Certificate of Language Proficiency in Finnish</i>
	2 Olen suorittanut: 1-taso/ <i>I have passed: Level 1</i>
	3 Olen suorittanut: 2-taso/ <i>I have passed: Level 2</i>
	4 Olen suorittanut: 3-taso/ <i>I have passed: Level 3</i>
	5 Olen suorittanut: 4-taso/ <i>I have passed: Level 4</i>
	6 Olen suorittanut: 5-taso/ <i>I have passed: Level 5</i>
	7 Olen suorittanut: 6-taso/ <i>I have passed: Level 6</i>

VASTAAJAN ULKOMAALAISTAUSTA/YOUR BACKGROUND

- C1. Olen muuttanut Suomeen/*My home country is?*(Valitse tästä/*Select*)
1 Venäjältä / <i>Russia</i>	7 Entisestä Jugoslaviasta/ <i>The Former Yugoslavia</i>
2 Virosta/ <i>Estonia</i>	8 Iso-Britanniasta/ <i>Great Britain</i>
3 Ruotsista/ <i>Sweden</i>	9 Entisestä Neuvostoliitosta/ <i>The Former Soviet Union</i>
4 Somaliasta/ <i>Somalia</i>	10 Myanmarista/ <i>Myanmar</i>
5 Irakista/ <i>Iraq</i>	11 Sudanista/ <i>Sudan</i>
6 Saksasta/ <i>Germany</i>	12 Afganistanista/ <i>Afghanistan</i>
	13 Muualta/ <i>Other country?</i>
- C1.1 Olen muuttanut Suomeen muualta, mistä?/*I have moved to Finland from another country, from where?*
- C2. Olen muuttanut Suomeen vuonna (minä vuonna?)/*I have moved to Finland in (which year):?*
- C3. Ulkomaalaisasemani on/*My immigrant status is?* (Valitse tästä/*Select*)
1 EU:n kansalainen ja häneen rinnastettava (EU, Islanti, Liechtenstein, Norja, Sveitsi)/ <i>EU citizen or a comparable person (EU, Iceland, Liechtenstein, Norway or Switzerland)</i>
2 oleskelulupa/ <i>residence permit</i>
3 työntekijän oleskelulupa/ <i>residence permit for an employed person</i>
4 elinkeinonharjoittajan oleskelulupa/ <i>residence permit for a self-employed person</i>
5 pakolainen/ <i>refugee</i>
6 kansainvälisen suojelun mukainen pakolaisasema - oleskelulupa/ <i>international protection - refugee status/residence permit</i>
7 turvapaikalla myönnetty oleskelulupa/ <i>a residence permit granted on protection grounds (asylum)</i>
8 muu/ <i>other</i>
9 Valitse tästä/ <i>Select</i>
- C3.1 Olen paluumuuttaja, mistä?/*I am a returnee, from where:?*

VASTAAJAN KOULUTUKSEEN LIITTYVÄT TIEDOT/INFORMATION RELATED TO FURTHER EDUCATION

D1. Olen kiinnostunut/*I am interested in:?*(Valitse tästä/*Select*)

1	perusopetuksesta/ <i>comprehensive school education</i>
2	lukio-opinnoista/ <i>upper secondary school education</i>
3	opiskelusta ammatillisessa koulutuksessa/ <i>training for a vocational qualification</i>
4	opiskelusta ammattitaidon täydentämiseksi/ <i>education for further vocational training</i>
5	opiskelusta ammattikorkeakoulussa/ <i>education for a University of Applied Sciences degree</i>
6	opiskelusta yliopistossa/ <i>education for a university degree</i>
7	yrittäjyyskoulutuksesta/ <i>training in entrepreneurship</i>

D1.1 Olen kiinnostunut muusta lisäkoulutuksesta, mistä?/*I am interested in some other
supplemental training, what?*

D2. Haluan opiskella lisäksi seuraavia kieliä/*In addition, I would like to study the
following languages:?*

	Kyllä/ <i>Yes</i>	Ei/ <i>No</i>
suomen kieltä/ <i>Finnish</i>	1	0
ruotsin kieltä/ <i>Swedish</i>	1	0
englannin kieltä/ <i>English</i>	1	0

D2.1 Haluan opiskella lisäksi muuta kieltä, mitä?/*I would also like to study some other
language, which?*

ESTEET KOULUTUKSEEN HAKEUTUMISEEN/POTENTIAL OBSTACLES TO MY APPLICATION FOR EDUCATION

E1. Esteenä koulutukseen hakeutumiseeni on?/*Potential obstacles to my applying for
further education are:?*

	Erittäin vähän/ Very little				Erittäin paljon/ Very much
kielivaikkeudet/ <i>difficulties with language</i>	1	2	3	4	5
oppimisvaikeudet/ <i>difficulties in learning</i>	1	2	3	4	5
perheeni asenteet/ <i>attitudes in my family</i>	1	2	3	4	5
perhetilanne/ <i>family situation</i>	1	2	3	4	5
rahan puute/ <i>lack of money</i>	1	2	3	4	5
tiedon puute koulutustarjonnasta/ <i>lack of information about education possibilities</i>	1	2	3	4	5
rohkeuden ja oma-aloitteisuuden puute/ <i>lack of courage and initiative</i>	1	2	3	4	5
terveydelliset syyt/ <i>health problems</i>	1	2	3	4	5

E2. Muut esteet koulutukseen hakeutumiseen ovat:?*Other obstacles to my applying
for further education are:?*

E3. Minulla ei ole minkäänlaisia esteitä osallistua koulutuksen/*I do not have any obstacles to participate in further education:?*

VASTAAJAN KIINNOSTUS OPISKELLA TIETYSSÄ AMMATTIKORKEAKOULUSSA/YOUR INTEREST IN STUDYING AT A UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

- F1. Minua kiinnostaa opiskelu ensisijaisesti/*I am interested in studying primarily at (Valitse tästä/ Select)*
- 1 Hämeen ammattikorkeakoulussa/HAMK University of Applied Sciences (Evo, Hämeenlinna, Lepaa)
Katso/*Please, see: www.hamk.fi*
- 2 Lahden ammattikorkeakoulussa/Lahti University of Applied Sciences (Lahti)
Katso/*Please see: www.lamk.fi*
- 3 Laurea-ammattikorkeakoulussa/Laurea University of Applied Sciences (Espoo, Hyvinkää, Kerava, Lohja, Porvoo, Vantaa)
Katso/*Please see: www.laurea.fi*
- 4 Metropolia Ammattikorkeakoulussa/Helsinki Metropolia University of Applied Sciences (Espoo, Helsinki, Vantaa)
Katso/*Please, see: www.metropolia.fi*
- 5 en ole kiinnostunut ammattikorkeakoulututkinnosta/*I am not interested in a degree from a University of Applied Sciences*

VASTAAJAN KIINNOSTUS AMMATTIKORKEAKOULUTUSTA KOHTAAN HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULUSSA/YOUR INTERESTS IN EDUCATION AT HAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Hämeen ammattikorkeakoulussa on koulutusohjelmia yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalta, kulttuurialalta, luonnonvara- ja ympäristöalalta, sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta sekä tekniikan ja liikenteen alalta. *The Degree Programmes at HAMK University of Applied Sciences are in the fields of Social Sciences, Business and Administration, Culture, Natural Resources and the Environment, Social Services, Health and Sport, Technology, Communication and Transport.*

Mitä koulutusta voisit harkita opiskelevasi Hämeen ammattikorkeakoulussa?/*What Bachelor's degree programme could you consider studying at HAMK University of Applied Sciences?*

G1. En ole kiinnostunut opiskelusta tässä ammattikorkeakoulussa. Siirry seuraavalle sivulle.
/I am not interested in education at this University of Applied Sciences. Go to the next page.?

G2. Olen eniten kiinnostunut seuraavasta koulutusohjelmasta: Valitse tästä/*I am most interested in the following Bachelor's degree programme: Select*

- 1 Degree Programme in International Business
2 Liiketalouden koulutusohjelma
3 Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
4 Muotoilun koulutusohjelma
5 Kestävän kehityksen koulutusohjelma
6 Maaseutuelinkeinot-koulutusohjelma
7 Maisemasuunnittelun koulutusohjelma
8 Metsätalouden koulutusohjelma

9	Ohjaustoiminnan koulutusohjelma
10	Puutarhatalouden koulutusohjelma
11	Hoitotyön koulutusohjelma
12	Sosiaalian koulutusohjelma
13	Automaatiotekniikan koulutusohjelma
14	Bio- ja elintarviketekniikan koulutusohjelma
15	Degree Programme in Automation Engineering
16	Degree Programme in Construction Engineering
17	Degree Programme in Industrial Management
18	Degree Programme in Mechanical Engineering and Production Technology
19	Degree Programme in Supply Chain Management
20	Kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelma
21	Liikennealan koulutusohjelma
22	Logistiikan koulutusohjelma
23	Mediatekniikan koulutusohjelma
24	Rakennusalan työnjohdon koulutusohjelma
25	Rakennustekniikan koulutusohjelma
26	Tietotekniikan koulutusohjelma
27	Valitse tästä/ <i>Select</i>

G3. Olen toiseksi eniten kiinnostunut seuraavasta koulutusohjelmasta:? Valitse tästä /*Secondly I am interested in the following Bachelor's degree programme:?* *Select*

G4. Olen kolmanneksi eniten kiinnostunut seuraavasta koulutusohjelmasta:? Valitse tästä/*Thirdly I am interested in the following Bachelor's degree programme:?* *Select*

VASTAAJAN KIINNOSTUS AMMATTIKORKEAKOULUTUSTA KOHTAAN LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULUSSA/YOUR INTERESTS IN EDUCATION AT LAHTI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Lahden ammattikorkeakoulussa on koulutusohjelmia yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalta, kulttuurialalta, matkailu-, ravitsemis- ja talousalalta, luonnontieteiden alalta, sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta sekä tekniikan ja liikenteen alalta./ *The Degree Programmes at Lahti University of Applied Sciences are in the fields of Culture, Social Sciences, Business and Administration, Natural Sciences, Tourism, Catering and Domestic Services, Social Services, Health and Sport and Technology, Communication and Transport.*

Mitä koulutusta voisit harkita opiskelevasi Lahden ammattikorkeakoulussa?/ *What Bachelor's degree programme could you consider studying at Lahti University of Applied Sciences?*

† H1. En ole kiinnostunut opiskelusta tässä ammattikorkeakoulussa. Siirry seuraavalle sivulle. ?/ *I am not interested in education at this University of Applied Sciences. Go to the next page.?*

H2. Olen eniten kiinnostunut seuraavasta koulutusohjelmasta:? Valitse tästä/ *I am the most interested in the following Bachelor's degree programme:?* *Select*

1	Kuvataiteen koulutusohjelma
2	Muotoilun koulutusohjelma
3	Musiikin koulutusohjelma
4	Viestinnän koulutusohjelma
5	Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
6	Degree Programme in Business Information Technology
7	Hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelma
8	Matkailun koulutusohjelma
9	Fysioterapian koulutusohjelma
10	Hoitotyön koulutusohjelma

11	Sosiaalialan koulutusohjelma
12	Liiketalouden koulutusohjelma
13	Kansainvälisen kaupan koulutusohjelma
14	Degree Programme in International Business
15	Kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelma
16	Materiaalitekniikan koulutusohjelma
17	Mediatekniikan koulutusohjelma
18	Tietotekniikan koulutusohjelma
19	Ympäristötekniikan koulutusohjelma
20	Valitse tästä/ <i>Select</i>

H3. Olen toiseksi eniten kiinnostunut seuraavasta koulutusohjelmasta:? Valitse tästä/ *Secondly I am interested in the following Bachelor's degree programme:? Select*

H4. Olen kolmanneksi eniten kiinnostunut seuraavasta koulutusohjelmasta:? Valitse tästä/ *Thirdly I am interested in the following Bachelor's degree programme:? Select*

VASTAAJAN KIINNOSTUS AMMATTIKORKEAKOULUTUSTA KOHTAAN LAUREA AMMATTIKORKEAKOULUSSA/YOUR INTERESTS IN EDUCATION AT LAUREA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Laurea-ammattikorkeakoulussa on koulutusohjelmia yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalta, matkailu-, ravitsemis- ja talousalalta, sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta./ *The Degree Programmes at Laurea University of Applied Sciences are in the fields of Social Sciences, Business and Administration, Social Services, Health and Sport and Tourism, Catering and Domestic Services.*

Mitä koulutusta voisit harkita opiskelevasi Laurea-ammattikorkeakoulussa?/ *What Bachelor's degree programme could you consider studying at Laurea University of Applied Sciences?*

† I1. En ole kiinnostunut opiskelusta Laurea- ammattikorkeakoulussa. Siirry seuraavalle sivulle. ?/ *I am not interested in education at this University of Applied Sciences. Go to the next page.?*

I2. Olen eniten kiinnostunut seuraavasta koulutusohjelmasta:? Valitse tästä/ *I am the most interested in the following Bachelor's degree programme:? Select*

1	Degree Programme in Facility Management
2	Degree Programme in Tourism
3	Hotelli- ja ravintola-alan liikkeenjohdon koulutusohjelma
4	Matkailun koulutusohjelma
5	Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma
6	Degree Programme in Business Information Technology
7	Degree Programme in Business Management
8	Liiketalouden koulutusohjelma
9	Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
10	Turvallisuusalan koulutusohjelma
11	Degree Programme in Nursing
12	Degree Programme in Social Services
13	Fysioterapian koulutusohjelma
14	Hoitotyön koulutusohjelma
15	Kauneudenhoitoalan koulutusohjelma
16	Rikosseuraamusalan koulutusohjelma
17	Sosiaalialan koulutusohjelma
18	Valitse tästä/ <i>Select</i>

I3. Olen toiseksi eniten kiinnostunut seuraavasta koulutusohjelmasta:? Valitse tästä./ *Secondly I am interested in the following Bachelor's degree programme:? Select*

I4. Olen kolmanneksi eniten kiinnostunut seuraavasta koulutusohjelmasta:? Valitse tästä./ *Thirdly I am interested in the following Bachelor's degree programme:?* Select

**VASTAAJAN KIINNOSTUS AMMATTIKORKEAKOULUTUSTA KOHTAAN METROPOLIA
AMMATTIKORKEAKOULUSSA/YOUR INTERESTS IN EDUCATION AT HELSINKI METROPOLIA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES**

Metropolia Ammattikorkeakoulussa on koulutusohjelmia kulttuurialalta, yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalta, sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta sekä tekniikan ja liikenteen alalta./ *The Degree Programmes at Helsinki Metropolia University of Applied Sciences are from the fields of Culture, Social Sciences, Business and Administration, Social Services, Health and Sport and Technology, Communication and Transport.*

Mitä koulutusta voisit harkita opiskelevasti Metropolia Ammattikorkeakoulussa?/ *What Bachelor's degree programmes could you consider studying at Helsinki Metropolia University of Applied Sciences.?*

† J1. En ole kiinnostunut opiskelusta Metropolia Ammattikorkeakoulussa. Siirry seuraavalle sivulle. ?/ *I am not interested in education at this University of Applied Sciences. Go to the next page.?*

J2. Olen eniten kiinnostunut seuraavasta koulutusohjelmasta:? Valitse tästä./ *I am most interested in the Bachelor's degree programme:?* Select

- 1 Elokuvan ja television koulutusohjelma
- 2 Esittävän taiteen koulutusohjelma
- 3 Konservoinnin koulutusohjelma
- 4 Kulttuurituotannon koulutusohjelma
- 5 Muotoilun koulutusohjelma
- 6 Musiikin koulutusohjelma
- 7 Pop/jazz-musiikin koulutusohjelma
- 8 Vaatetusalan koulutusohjelma
- 9 Viestinnän koulutusohjelma
- 10 Degree Programme in European Business Administration
- 11 Degree Programme in European Management
- 12 Degree Programme in International Business and Logistics
- 13 Liiketalouden koulutusohjelma
- 14 Apuvälinetekniikan koulutusohjelma
- 15 Bioanalytiikan koulutusohjelma
- 16 Ensihoidon koulutusohjelma
- 17 Fysioterapian koulutusohjelma
- 18 Hammastekniikan koulutusohjelma
- 19 Hoitotyön koulutusohjelma/hoitotyö
- 20 Hoitotyön koulutusohjelma/kätilötyö
- 21 Hoitotyön koulutusohjelma/terveydenhoitotyö
- 22 Jalkaterapian koulutusohjelma
- 23 Degree Programme in Nursing
- 24 Optometrian koulutusohjelma
- 25 Osteopatian koulutusohjelma
- 26 Radiografian ja sädehoidon koulutusohjelma
- 27 Degree Programme in Social services
- 28 Sosiaali alan koulutusohjelma
- 29 Suun terveydenhuollon koulutusohjelma
- 30 Toimintaterapian koulutusohjelma
- 31 Vanhustyön koulutusohjelma
- 32 Auto- ja kuljetustekniikan koulutusohjelma
- 33 Automaatiotekniikan koulutusohjelma

- 34 Bio- ja elintarviketekniikan koulutusohjelma
- 35 Degree Programme in Electronics
- 36 Degree Programme in Environmental Engineering
- 37 Degree Programme in Civil Engineering
- 38 Hyvinvointiteknologian koulutusohjelma
- 39 Degree Programme in Information Technology
- 40 Kemiantekniikan koulutusohjelma
- 41 Kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelma
- 42 Laboratorioalan koulutusohjelma
- 43 Maanmittaustekniikan koulutusohjelma
- 44 Materiaali- ja pintakäsittelytekniikan koulutusohjelma
- 45 Degree Programme in Media Engineering
- 46 Mediatekniikan koulutusohjelma
- 47 Rakennusalan työnjohdon koulutusohjelma
- 48 Rakennustekniikan koulutusohjelma
- 49 Sähkötekniikan koulutusohjelma
- 50 Talotekniikan koulutusohjelma
- 51 Tietotekniikan koulutusohjelma
- 52 Tuotantotalouden koulutusohjelma
- 53 Valitse tästä/ *Select*

J3. Olen toiseksi eniten kiinnostunut seuraavasta koulutusohjelmasta:? Valitse tästä/ *Secondly I am interested in the following Bachelor's degree programme:?* *Select*

J4. Olen kolmanneksi eniten kiinnostunut seuraavasta koulutusohjelmasta:? Valitse tästä/ *Thirdly I am interested in the following Bachelor's degree programme:?* *Select*

LISÄTIEDOT/ADDITIONAL INFORMATION

K1. Missä kaupungissa vastasit tähän kyselylomakkeeseen? *In which city did you answer this questionnaire?*

K2. Mikäli haluat kertoa lisää kokemuksistasi ammattikorkeakoulutukseen hakeutumisesta, kirjoita tähän.? *If you would like to tell more about your experiences in applying for education at a University of Applied Sciences, please write your comments here?*

Oletko tyytyväinen antamiisi arvoihin? Tämän sivun jälkeen tapahtuu tallennus, etkä enää voi tällä lomakkeella muuttaa arvoja./ *Thank you for your answer. Form is going to be submitted.*

Tietojen lähetys. Proceed.

Liite 2: Teemahaastattelurunko

TEEMAHAASTATTELURUNKO

TAUSTAKYSYMYKSET

1. Haastateltavan nimi: .....
2. Haastateltavan titteli, tehtävä yms.: .....
3. Haastateltavan organisaatio: .....
4. Haastattelupaikka ja päivämäärä: .....
5. Mitä toimialoja/koulutusaloja haastateltava edustaa: .....
- .....
- .....
- .....

MAAHANMUUTTAJATAUSTAISTEN HEIKILÖIDEN KOULUTUSTARVETTA KOSKEVAT KYSYMYKSET

6. Kuinka paljon maahanmuuttajataustaisia henkilöitä työskentelee edustamallanne toimialalla?
7. Mistä maista edustamallanne toimialalla työskentelevät maahanmuuttajataustaiset henkilöt tulevat?
8. Minkälaisissa tehtävissä maahanmuuttajataustaiset henkilöt toimivat tällä hetkellä edustamallanne toimialalla?
9. Kuinka paljon tulevaisuudessa tarvitaan maahanmuuttajataustaisia henkilöitä työvoimana edustamallanne toimialalla?
10. Minkälaista ammattikorkeakoulutasoista koulutusta edustamallanne toimialallanne työskentelevät maahanmuuttajataustaiset henkilöt tarvitsisivat?
11. Mitä muuta osaamista maahanmuuttajataustaiset henkilöt tarvitsisivat työllistyäkseen ja työssä toimimiseen?
12. Kenen järjestämää ko. osaamisen koulutus mielestänne pitäisi olla?
13. Minkälaisia ongelmia/esteitä maahanmuuttajataustaisilla henkilöillä on mielestänne osaamisensa kehittämiseen?

Liite 3: Hämeen ammattikorkeakoulu: Ulkomaalaiset opiskelijat ja hakijat koulutusohjelmittain, ensisijaishakijat

Koulutusohjelma	Ulkomaalaiset opiskelijat 20.9.2010	Hakijat, joiden äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi	
		vuonna 2009	vuonna 2010
Forssa			
Degree Programme in Supply Chain Management	N/D: 65	N/D: 60	N/D: 82
Hämeenlinna, Visamäki			
Degree Programme in Construction Engineering	N/D: 67	N/D: 184	N/D: 174
Degree Programme in Business Management and Entrepreneurship	Yamk/D: 7		Yamk/D: 94
Muotoilun ko	N: 2	N:	N:
Liiketalouden ko	N: 3		
Hämeenlinna, Lahdensivu			
Ohjaustoiminnan ko	N: 2	N:	N:
Riihimäki			
Degree Programme in Mechanical Engineering and Production Technology	N/D: 82	N:D 199	N:D 140
Mediatekniikan ko	N: 2	N:	N:
Tietoliikennetekniikan ko	N: 1	N:	N:
Tuotekehityksen ko	N: 2		
Valkeakoski			
Degree Programme in International Business	N/D: 110 A/D: 5	N/D: 100 A/D: 94	N/D: 195
Degree Programme in Automation Engineering	N/D 65	N/D: 77	N/D: 86
Degree Programme in Industrial Management	N:/D 22	N: D 27	N/D:61
Automaatiotekniikan ko	N: 1	N:	N:
YHTEENSÄ	436	741	832

N = Nuorten AMK-tutkintoon johtava koulutus

A = Aikuisten AMK-tutkintoon johtava koulutus

Yamk = Ylempään AMK-tutkintoon johtava koulutus

N/D = Nuorten AMK-tutkintoon johtava koulutus, englanninkielinen (Bachelor's Degree Programmes)

A/D = Aikuisten AMK-tutkintoon johtava koulutus, englanninkielinen (Bachelor's Degree Programmes)

Yamk/D = Ylempään AMK-tutkintoon johtava koulutus, englanninkielinen (Master's Degree Programmes)

Liite 4: Lahden ammattikorkeakoulu: Ulkomaalaiset opiskelijat ja hakijat koulutusohjelmittain, ensisijaishakijat

Koulutusohjelma	Ulkomaalaiset opiskelijat 20.9.2010	Hakijat, joiden äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi	
		vuonna 2009	vuonna 2010
Lahti			
Liiketalous			
Degree Programme in Business Information Technology	N/D: 66	N/D: 133	N/D: 47
Degree Programme in International Business	N/D: 108	N/D: 260	N/D: 174 +728 (kevät ja syksy)
Kansainvälisen kaupan ko	N: 3	N: 4	N: 9
Liiketalouden ko	A: 1	N: 6 A: 6	N: 8 A: 6
Liiketoiminnan logistiikan ko	A: 1	A: 1	A: 7
Tietojenkäsittelyn ko			N: 2
Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma, YAMK			A: 2
Degree Programme in International Business Management MASTER	YAMK/D: 15	ei tilastoa	ei tilastoa
Matkailu			
Hotelli- ja ravintola-alan ko	N: 1		N: 3 A: 1
Matkailun ko	N: 1 A: 3	N: 5 A: 2	N: 6 A: 2
Palveluliiketoiminnan ko YAMK		YAMK: 1	
Muotoilu ja viestintä			
Muotoiluteollisuuden ko	N: 9	N: 13 A: 2	N: 7 A: 4
Taideteollisuuden ko		N: 4	N: 1
Viestinnän ko	N: 3 A: 1	N: 15 A: 1	N: 9 A: 1
Kuvataiteen ko		N: 4	N: 6
Degree Programme in Interior Design, International Master of Interior Architectural Design IMIAD	YAMK/D: 1	ei tilastoa	ei tilastoa
Musiikki			
Musiikin ko	N: 9 A: 2	N: 4 A: 1	N: 5 A: 2
Sosiaali- ja terveys			
Fysioterapian ko	N: 1	N: 1	A: 1
Hoitotyön /terveydenhoitajan ko	A: 1	N: 3 A: 2	N: 6 A: 4
Sosiaalialan ko		N: 7	N: 5 A: 2
Kuntoutuksen ko YAMK			YAMK: 1
Sosiaali- ja terveystieteiden ja johtamisen ko YAMK			YAMK: 2

Tekniikka			
Kone- ja tuotantotekniikan ko	N: 5	N: 4 A: 2	N: 3
Mediatekniikan ko			N: 4
Miljöösuunnittelun ko	A: 1	N: 2	N: 1
Muovitekniikan ko			N: 4
Puutekniikan ko		N: 1	
Tekstiili- ja vaatetustekniikan ko	N: 2		
Tietotekniikan ko	N: 8	N: 5	N: 3 A: 9
Ympäristötekniikan ko		N: 1	N: 1
YHTEENSÄ	242	490	1076

N = Nuorten AMK-tutkintoon johtava koulutus

A = Aikuisten AMK-tutkintoon johtava koulutus

YAMK = Ylempään AMK-tutkintoon johtava koulutus

N/D = Nuorten AMK-tutkintoon johtava koulutus, englanninkielinen (Bachelor's Degree Programmes)

YAMK/D = Ylempään AMK-tutkintoon johtava koulutus, englanninkielinen (Master's Degree Programmes)

Liite 5: Laurea-ammattikorkeakoulu: Ulkomaalaiset opiskelijat ja hakijat koulutusohjelmittain, ensisijaishakijat

Koulutusohjelma	Ulkomaalaiset opiskelijat 20.9.2010	Hakijat, joiden äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi	
		vuonna 2009	vuonna 2010
Leppävaara			
Degree Programme in Business Information Technology	N/D: 40	N/D: 24	N/D: 26
Degree Programme in Facility Management	N/D: 23	-	N/D: 74
Degree Programme in Business Management	N/D: 117	N/D: 47	N/D: 41
Hotelli- ja ravintola-alan liikkeenjohdon koulutusohjelma	N: 3	N: 8	N: 8 A: 4
Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma	N: 3 A: 1	N: 2	N: 2
Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma	N: 1	N: 1	N: 2
Liiketalouden koulutusohjelma	N: 1 A: 1	N: 17 A: 10	N: 20
Turvallisuusalan koulutusohjelma	N: 0 A: 1	N: 3 A: 1	N: 5
Yamk: Degree Programme in Service Innovation and Design	Yamk/D: 9	Yamk/D: 39	-
Yamk: Palveluliiketoiminnan koulutusohjelma	-	-	-
Yamk: Tietojärjestelmäosaamisen koulutusohjelma	-	-	Yamk: 1
Yamk: Turvallisuusosaamisen koulutusohjelma	-	-	-
Otaniemi			
Degree Programme in Nursing	N/D: 63	N/D: 61	N/D: 101
Degree Programme in Social Services	N/D: 43	N/D: 24	N/D: 25
Degree Programme in Business Management	N/D: 62	N/D: 28	N/D: 21
Fysioterapian koulutusohjelma	N: 3	N: 14	N: 13
Hoitotyön koulutusohjelma	N: 1 A: 1	N: 11 A: 13	N: 13 A: 6
Liiketalouden koulutusohjelma	N: 2	N: 8	N: 3
Sosiaalialan koulutusohjelma	N: 1	N: 1	N: 10
Terveydenhoitotyön sv.	N: 0	N: 3	N: 7
Yamk: Degree Programme in Health Promotion	Yamk/D: 9	Yamk/D: 7	-
Yamk: Kliinisen asiantuntijan koulutusohjelma	-	-	Yamk: 2
Yamk: Terveyden edistämisen koulutusohjelma	-	-	-
Lohja			
Hoitotyön koulutusohjelma	N: 1 A: 1	N: 5 A: 3	N: 4 A: 1
Liiketalouden koulutusohjelma	N: 1	N: 3	N: 6
Yamk: Yrittäjyyden ja liiketoiminta-osaamisen koulutusohjelma	Yamk: 1	-	-

Hyvinkää			
Degree Programme in Business Management	N/D: 13	-	-
Liiketalouden koulutusohjelma	N: 4 A: 1	N: 2	N: 4
Hoitotyön koulutusohjelma	N: 0	N: 0 A: 3	N: 2 A: 3
Liiketalouden koulutusohjelma, Peer to Peer	N: 1	N: 0	N: 0
Sosiaalialan koulutusohjelma	N: 2	N: 3	N: 4
Terveydenhoitotyön sv.	N: 0	N: 1	N: 2
Yamk: Terveyden edistämisen koulutusohjelma	-	-	-
Kerava			
Degree Programme in Tourism	N/D: 39	N/D: 50	N/D: 32
Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma	N: 2	N: 1	N: 2
Liiketalouden koulutusohjelma	N: 9 A: 1	N: 11 A: 4	N: 14 A: 8
Liiketalouden koulutusohjelma, Peer to Peer	N: 1	-	-
Matkailun koulutusohjelma	N: 0	N: 6	-
Yamk: Yrittäjyyden ja liiketoiminta-osaamisen koulutusohjelma	Yamk: 1	Yamk: 1	Yamk: 1
Porvoo			
Hoitotyön koulutusohjelma	N: 0 A: 1	N: 3 A: 1	N: 3 A: 2
Terveydenhoitotyön sv.	N: 0	N: 1	N: 3
Tikkurila			
Hoitotyön koulutusohjelma	N: 5 A: 25	N: 20	N: 37
Kauneudenhoitoalan koulutusohjelma	N: 0 A: 1	N: 7	N: 14
Liiketalouden koulutusohjelma	-	-	-
Rikosseuraamusalan koulutusohjelma	N: 1	N: 1	N: 2
Sosiaalialan koulutusohjelma	N: 1	N: 11	N: 12
Terveydenhoitotyön sv.	N: 1	N: 8	N: 9
Yamk: Sosiaalialan koulutusohjelma	-	Yamk: 1	-
Yamk: Terveydenedistämisen koulutusohjelma	-	-	Yamk: 1
YHTEENSÄ	498	468	550

N = Nuorten AMK-tutkintoon johtava koulutus

A = Aikuisten AMK-tutkintoon johtava koulutus

Yamk = Ylempään AMK-tutkintoon johtava koulutus

N/D = Nuorten AMK-tutkintoon johtava koulutus, englanninkielinen (Bachelor's Degree Programmes)

A/D = Aikuisten AMK-tutkintoon johtava koulutus, englanninkielinen (Bachelor's Degree Programmes)

Yamk/D = Ylempään AMK-tutkintoon johtava koulutus, englanninkielinen (Master's Degree Programmes)

Liite 6: Metropolia Ammattikorkeakoulu: Ulkomaalaiset opiskelijat ja hakijat koulutusohjelmittain, ensisijaishakijat

METROPOLIA AMMATTIKORKEAKOULU: ULKOMAALAISET OPISKELIJAT JA HAKIJAT KOULUTUSOHJELMITTAIN

Koulutusohjelma	Ulkomaalaiset opiskelijat 28.9.2010	Ensisijaiset hakijat, joiden äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi	
		vuonna 2009	vuonna 2010
KULTTUURIALA			
Elokuvan ja television koulutusohjelma	N: 0 A: 2	N: 15 A: 3	N: 15 A: 5
Esittävän taiteen koulutusohjelma	N: 0 A: 0	N: 1 A: 1	N: 2 A: 5
Konservoinnin koulutusohjelma	N: 0	-	N: 4
Konservointialan koulutusohjelma		Yamk: 1	
Kulttuurituotannon koulutusohjelma	N: 0 A: 0 Yamk: 0	N: 6 A: 1 Yamk: 3	N: 3 A: 3 Yamk: 1
Mediatuottamisen koulutusohjelma	Yamk: 0	-	Yamk: 0
Muotoilun koulutusohjelma	N: 1 A: 1	N: 11 A: 4	N: 28 A: 9
Musiikin koulutusohjelma	N: 6 A: 3 Yamk: 0	N: 10 A: 9 Yamk: 5	N: 6 A: 4 Yamk: 5
Pop/jazz -musiikin koulutusohjelma	N: 9 A: 1	N: 9 A: 2	N: 9 A: 4
Vaatetusalan koulutusohjelma	N: 2	N: 4 A: 2	N: 7
Viestinnän koulutusohjelma	N: 2 A: 5	N: 16 A: 3	N: 26 A: 6
LIIKETALOUDEN ALA			
Liiketalouden koulutusohjelma	N: 9 A: 5	N: 28 A: 29	N: 25 A: 20
Degree Programme in European Business Administration	N/D: 34	N/D: 129	N/D: 92
Degree Programme in European Management	N/D: 9	N/D: 17	N/D: 24
Degree Programme in International Business and Logistics	N/D: 56	N/D: 331	N/D: 209
Yamk: Hankintatoimen koulutusohjelma	Yamk: 0	Yamk: 0	Yamk: 2
Yamk: Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma	Yamk: 0	Yamk: 2	Yamk: 1
SOSIAALI- JA TERVEYSALA			
Apuvälinetekniikan koulutusohjelma	N: 0	N: 0 A: 1	N: 1
Bioanalytiikan koulutusohjelma	N: 9 A: 1	N: 17 A: 2	N: 33
Ensihoidon koulutusohjelma	N: 0	N: 5 A: 1	N: 9

Fysioterapian koulutusohjelma	N: 3 A: 0	N: 13 A: 0	N: 9 A: 3
Hammastekniikan koulutusohjelma	N: 3	N: 13	N: 20
Hoitotyön koulutusohjelma	N: 11 A: 3	N: 56 A: 17	N: 98 A: 45
Jalkaterapian koulutusohjelma	N: 0	N: 0	N: 3
Yamk: Kliinisen asiantuntijan koulutusohjelma	Yamk: 0	-	Yamk: 0
Yamk: Kuntoutuksen koulutusohjelma	Yamk: 1	Yamk: 0	Yamk: 1
Optometrian koulutusohjelma	N: 0	N: 3	N: 10
Osteopatian koulutusohjelma	N: 1	N: 5	-
Radiografian ja sädehoidon koulutusohjelma	N: 0	N: 11 A: 0	N: 10
Sosiaalialan koulutusohjelma	N: 6 A: 1 Yamk: 0	N: 12 A: 3 Yamk: 0	N: 23 A: 21 Yamk: 4
Yamk: Sosiaali- ja terveystieteiden kehittäminen ja johtamisen koulutusohjelma	Yamk: 0	Yamk: 2	Yamk: 7
Suun terveydenhuollon koulutusohjelma	N: 3	N: 35	N: 40
Toimintaterapian koulutusohjelma	N: 1 A: 0	N: 2 A: 1	N: 7 A: 4
Vanhustyön koulutusohjelma	N: 0 A: 0	N: 1	A: 1
Degree Programme in Nursing	N/D: 43	N/D: 113	N/D: 128
Degree Programme in Social Services	N/D: 32	N/D: 83	N/D: 78
TEKNIKAN JA LIIKENTEEN ALA			
Auto- ja kuljetustekniikan koulutusohjelma	N: 9 A: 0	N: 18 A: 5	N: 17 A: 8
Automaatiotekniikan koulutusohjelma	N: 2 A: 2	N: 5 A: 5	N: 7 A: 4
Yamk: Automaatioteknologian koulutusohjelma	Yamk: 0	Yamk: 1	
Bio- ja elintarviketekniikan koulutusohjelma	N: 3 A: 0	N: 4 A: 1	N: 9 A: 0
Elektroniikan koulutusohjelma	N: 4 A: 0	N: 3 A: 2	-
Yamk: Hankintatoimen koulutusohjelma	Yamk: 1	Yamk: 1	Yamk: 1
Hyvinvointitekniikan koulutusohjelma	N: 0	N: 1	N: 2
Kemiantekniikan koulutusohjelma	N: 5 A: 0	N: 4 A: 0	N: 6 A: 4
Kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelma	N: 9 A: 0	N: 3 A: 1	N: 5 A: 0
Laboratorioalan koulutusohjelma	N: 1 A: 0	N: 7 A: 2	N: 8 A: 2
Maanmittaustekniikan koulutusohjelma	N: 1 A: 0	N: 2	N: 3 A: 1
Materiaali- ja pintakäsittelytekniikan koulutusohjelma	N: 1 A: 0	N: 1 A: 0	N: 0 A: 1
Mediatekniikan koulutusohjelma	N: 1 A: 1	N: 7 A: 2	N: 9 A: 7
Rakennusalan työnjohdon koulutusohjelma	N: 1 A: 1	N: 6 A: 4	N: 33 A: 11
Rakennustekniikan koulutusohjelma	N: 11	N: 16	N: 24

Rakentamisen koulutusohjelma	N: 0 A: 0	Yamk: 2	Yamk: 0
Sähkötekniikan koulutusohjelma	N: 9 A: 2	N: 13 A: 7	N: 11 A: 15
Talotekniikan koulutusohjelma	N: 4	N: 4 A: 6	N: 4 A: 4
Tietotekniikan koulutusohjelma	N: 31 A: 0	N: 32 A: 7	N: 50 A: 11
Tuotantotalouden koulutusohjelma	N: 2 A: 1	N: 10 A: 0	N: 10 A: 4
Degree Programme in Electronics	N/D: 10	-	N/D: 107
Degree Programme in Environmental Engineering	N/D: 53	N/D: 142	N/D: 101
Degree Programme in Information Technology	N/D: 219 A/D: 18	N/D: 533	N/D: 288 A/D: 98
Degree Programme in Media Engineering	N/D: 107	N/D: 144	N/D: 89
Master's Degree Programme in Industrial Management	Yamk/D: 20	Yamk/D: 81	Yamk/D: 99
Master's Degree Programme in Information Technology	Yamk/D: 29	Yamk/D: 169	Yamk/D: 85
YHTEENSÄ	821	2289	2208

N = Nuorten AMK-tutkintoon johtava koulutus

A = Aikuisten AMK-tutkintoon johtava koulutus

Yamk = Ylempään AMK-tutkintoon johtava koulutus

N/D = Nuorten AMK-tutkintoon johtava koulutus, englanninkielinen (Bachelor's Degree Programmes)

A/D = Aikuisten AMK-tutkintoon johtava koulutus, englanninkielinen (Bachelor's Degree Programmes)

Yamk/D = Ylempään AMK-tutkintoon johtava koulutus, englanninkielinen (Master's Degree Programmes)

Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden ammattikorkeakoulutasoinen koulutus ja sen kehittäminen on erittäin haasteellinen tehtävä. Koulutuksessa on huomioitava maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kulttuuritekijät, aiempi koulutus, esteet koulutukseen hakeutumiseen, esteet opiskelussa ja työllistymisessä.

Hera Competence -markkinaselvityksen tarkoituksena oli etsiä vastauksia ”Minkälainen on neljän eri ammattikorkeakoulun alueella Suomessa asuvien maahanmuuttajien koulutustarve ammattikorkeakoulujen toimialoilla pääkaupunkiseudulla?”. Markkinaselvityksessä oli neljä näkökulmaa: maahanmuuttajat, työnantajat, ammattikorkeakoulut ja tukiorganisaatiot. Saatujen tulosten pohjalta tässä julkaisussa esitetään toimenpideehdotuksia, miten voitaisiin edistää maahanmuuttajien koulutukseen hakeutumista, sisäänpääsyä, opintojen etenemistä ja työllistymistä.

Hera Competence -markkinaselvitys on osa opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) rahoittamaa HERA Competence -hanketta. Hankkeen toteuttamisesta vastasivat Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK), Lahden ammattikorkeakoulu (Lamk), Laurea-ammattikorkeakoulu (Laurea) ja Metropolia Ammattikorkeakoulu.

ISSN 1458 7238 | ISBN 978-951-799-257-2 (PDF)

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä